

Historische Kring Bemmell

Bemmell

Haalderen

Ressen

Kringblad

Jaargang 26, nr 3.

Sept. 2016

Uitgave ten behoeve van de leden, jaargang 26 no 3, sept. 2016
 DATA DRUK Ede
 ISSN 1384-9271

Inhoudsopgave

Blz.

Welkom bij de HKB	1
Adlib.....	2
I.M. Jan Costermans.....	3
Café's in Bommel.....	4
Vrijwilligersdag.....	17
de fam. Derksen (deel 2)	18
Keltische munt.....	34
Rare vogels.....	36
Van Huus Uut.....	38
het Huis te Bommel.....	51
Excursie met de pannenkoekenboot.....	52
Nieuwe boeken.....	54
het horloge van Bouwman.....	56
Internetwetenswaardigheden.....	58
Knodsenburg.....	59
Vroeger en nu.....	60

Dit is de zesenzeventigste uitgave van het Kringblad.

Het voornemen bestaat om het volgende nummer in januari 2017 te laten verschijnen.

Kopij voor dit nummer is welkom en kan bij de redactieleden of bij het secretariaat worden ingeleverd. (Voor de gegevens zie achter in dit blad.)

Als uiterste datum voor het inleveren van kopij willen wij graag 20 november aanhouden. red.

U bent van harte welkom

Maria Loonen

De Historische Kring Bemmeler (HKB) houdt zich bezig met de cultuurhistorie van de kernen Bemmeler, Ressen en Haalderen. De vereniging is gevestigd op de bovenverdieping van de Kinkel. Op dinsdagochtend werkt daar een groot aantal vrijwilligers aan diverse taken. Oude foto's worden gescand en opgeslagen, tijdschriften en publicaties worden zo opgeborgen dat ze toegankelijk zijn voor een ieder die ze zou willen bekijken, boeken staan er gesorteerd op plaats en streek en kunnen dus gemakkelijk worden teruggevonden. Ook wordt hard gewerkt om alles wat de HKB in bezit of in bruikleen heeft te verwerken in een digitaal programma, zodat het straks nog eenvoudiger geraadpleegd kan worden.

Dit alles doen we voor u

Bent u graag met de geschiedenis en de cultuur van onze streek bezig en wilt u eens kijken wat de HKB u aan informatie te bieden heeft? Kom dan eens langs.

Zoekt u specifiek informatie en vraagt u zich af of de HKB die misschien heeft? Kom dan eens langs.

Wilt u iets weten iets vragen aan een van de vrijwilligers? Kom dan eens langs.

Kom eens langs

Op dinsdagochtend bent u welkom in de ontvangstruimte van de HKB. Hier vindt u de bibliotheek, de tijdschriften, vitrines met archeologische vondsten, vitrines met voorwerpen die aan de HKB zijn geschonken of in bruikleen gegeven. U kunt er rustig rondkijken. Er staan werktafels waarvan u gebruik kunt maken, al is het maar om de koffie te drinken die op dinsdagochtend altijd klaar staat.

DE KOFFIE STAAT KLAAR!

Links vergadert de redactie van het Kringblad, rechts een van de werkgroepen en op de voorgrond wordt door Paul Oostervink aan onze archivaris Willem van de Pol een nieuwe aanwinst aangeboden

Vrijwilligers gevraagd voor het toegankelijk maken van onze collecties

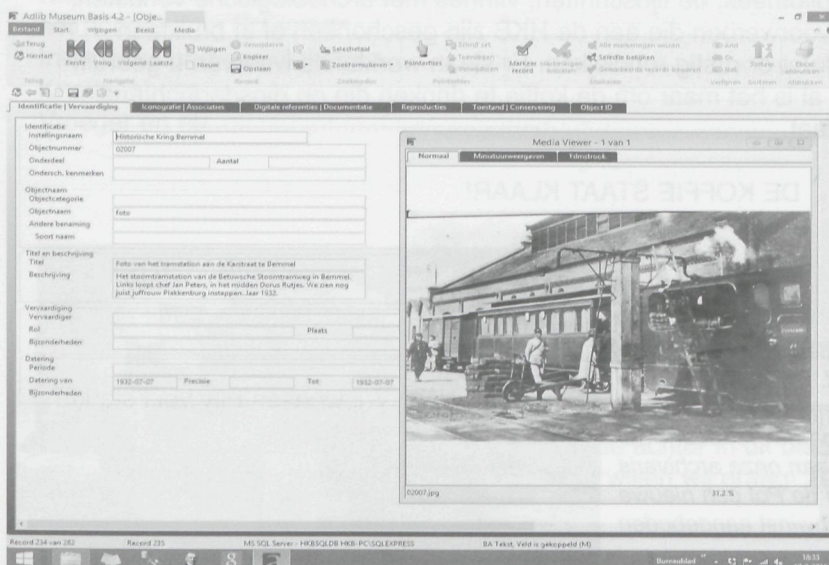
Jan Stuart

Binnen onze kring wordt door een aantal vrijwilligers al enige tijd gewerkt aan het digitaliseren van onze collecties. Zo zijn al een reeks foto's, bidprentjes en een aantal boeken uit onze bibliotheek gescand en ingevoerd in een database. Ook andere collecties zoals de krantenartikelen, archeologische voorwerpen en dossierstukken moeten nog onder handen worden genomen. Door de enorme hoeveelheid van objecten die verwerkt moeten worden zoeken wij leden die ons willen meehelpen met het invoeren van de beschreven en gescande foto's in Adlib.

Wat is Adlib ?

Het is een speciaal softwarepakket voor het beheren van collecties in musea. Ook veel historische kringen maken voor hun verzamelingen gebruik van Adlib. Met behulp van Adlib, zeg maar een elektronische kaartenbak, is het mogelijk om alle gewenste informatie uit onze verzamelingen snel en eenvoudig op te zoeken en ter beschikking te stellen aan onze leden en overige belangstellenden. Dat kan zijn voor onze eigen leden die werken aan een verhaal voor ons kringblad, voor een expositie of voor verzoeken die via e-mail of internet bij de kring binnenkomen.

Daarnaast is het mogelijk om foto's met behulp van Adlib en onze website te publiceren op het internet zodat zelfs onze leden aan de andere kant van de wereld van onze collecties kunnen genieten.

Een schermafdruk van een adlibpagina waarop vele gegevens terug te vinden zijn.

In memoriam Jan Costermans

Charles Derksen

Toen ik thuiskwam van vakantie vond ik tussen de berg post een overlijdensbericht van Jan Costermans. Helaas was ik te laat om de crematie bij te wonen.

Jan werd in Bemmels geboren op 25 juli 1934, op de oude boerderij de Leemkuil die op 28 juli 1934, toen Jan dus net drie dagen oud was, in vlammen op zou gaan. Die brand begon in het huis van mijn opa, de Fiestheuvel aan de Molenwei, sloeg over naar het pand waar bakker Huisman woonde en vervolgens dus naar de Leemkuil. Jan heeft daar zelf op dat moment zeker niet veel van meegekregen! Op de nieuwe Leemkuil die zijn vader Arie direct weer liet herbouwen, groeide Jan op. Een prachtige boerderij waar vele Bemmelingen in hun vrije tijd een centje hebben bijverdiend. Vooral in de tijd dat het fruit geoogst moest worden. Pruimen, kersen, appels, peren, bessen. 't Was er allemaal. Ik heb daar een fantastische jeugd doorgebracht want ook mijn vader werkte daar.

Toen vader Arie stopte met "boeren" heeft Jan de leiding van het bedrijf op zich genomen, tot het moment dat de gemeente Bemmels zijn oog liet vallen op de boerderij met de landerijen. De Klappenburg moest worden uitgebreid. Jan, die inmiddels met Elly was getrouwd, verhuisde naar Ressen, waar hij ook weer een fruitbedrijf begon. Nadat hij dat moest beëindigen, omdat hij een vergiftiging door spuitmiddelen had opgelopen, verhuisde hij naar Wichmond en later naar Vorden. Jan en Elly betrokken daar een prachtige oude boerderij, die zij huurden van Natuurmonumenten.

Recent nog schonk hij de bel van de Leemkuil aan onze Historische Kring. En kortgeleden was Jan, die regelmatig nog in Bemmels kwam, als oud-speler aanwezig bij de festiviteiten ter gelegenheid van het jubileum van SCB.

Niemand had toen gedacht dat het einde zo nabij zou zijn.

Nadat Jan al eerder problemen had met zijn gezondheid, bleek nu toch dat het kaarsje op was.

Wij wensen Elly veel sterkte toe.

De Leemkuilselaan met boerderij de Leemkuil

Cafés in Bemm

Horecaondernemingen zijn er al sinds mensenheugenis. Oorspronkelijk was dat in de vorm van herbergen die aan de reizigers (maar ook aan mensen uit het eigen dorp) eten, onderdak en rust boden. Ze stonden meestal op strategische plaatsen, dus plaatsen waar veel mensen langs kwamen, bijvoorbeeld langs doorgaande wegen, of in het centrum van een dorp of stad. Met de toename van de mobiliteit in de 19e eeuw (trein, auto) nam het aantal cafés, restaurants en hotels sterk toe. Ze werden steeds vaker op een professionele manier geleid.

Maar daarnaast was er plaats voor de kleine horecagelegenheden. Veel huiseigenaren gingen als extra bijverdienste hun woonkamer inrichten als plek waar men iets kon drinken. Deze huiskamercafés werden in veel gevallen gedreven door de vrouw des huizes.

Zo telde Bemm rond 1900 zeker 20 verschillende cafés. Uit sommige van deze gelegenheden ontstonden ondernemingen die nu nog steeds bestaan. Maar het merendeel stierf een zachte dood. De overheid stelde (dure) vergunningen verplicht en kwam met regels voor de inrichting. Zo was een mini-maal oppervlak nodig en moest de ondernemer zorgen voor aparte toiletten voor dames en heren. De kleine huiskamercafés konden dit niet opbrengen en waren gedwongen hun deuren te sluiten.

Omdat de cafés van oudsher een belangrijke sociale functie vervulden in het dorp, zou het jammer zijn als de herinneringen hieraan verloren zouden gaan. Daarom zijn we in de archieven gedoken en hebben samen met mensen die zich het nodige konden herinneren, de geschiedenis opgetekend van een aantal cafés uit Bemm, Haalderen en Ressen.

In de komende kringbladen zullen we de verhalen publiceren. Dit keer

de 'Ronduit'

de 'Gouden Appel'.

en

Café de Ronduit

René Haegens

De Ronduit (op z'n Bemmels 'de Rónduut') als café bestond eigenlijk pas sinds begin 19e eeuw. Maar de naam van het gebouw aan de Waaldijk is veel ouder en is vermoedelijk afgeleid van het Franse woord 'réduite' of 'redoute' dat staat voor een kleine schans. In de 16e eeuw werden door prins Maurits langs de Waal verschillende van deze versterkingen gebouwd om mogelijke aanvallen van de Spanjaarden af te kunnen slaan.

In 1606 is voor het eerst sprake van een te bouwen redoute in Bemmels. Op een kaart van 1630/1631 is het bouwwerk zichtbaar op de plaats van de huidige Ronduit. Het ligt overigens aan de landzijde van de dijk.

Nadat bij de Vrede van Munster een eind was gekomen aan de Tachtigjarige Oorlog, raakte de Bemmelse redoute langzaam in verval.

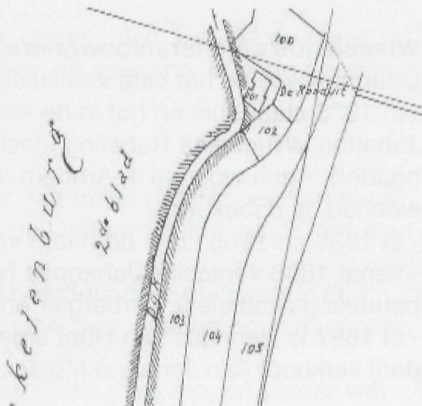
Oudst bekende bewoners

De naam 'Ronduit' duikt daarna weer op in de legende van Starto (zie het Kringblad van 2012-01). Peter Starto woonde 'een paar honderd jaar' geleden met zijn moeder in de Ronduit, 'een schoone boerenplaats waarvan men later een café gemaakt heeft'. Hij kreeg er bezoek van de duivel toen hij op kerstavond niet met zijn moeder naar de nachtmis in Hulhuizen wilde gaan. In de meer officiële stukken wordt de Ronduit pas weer genoemd in 1724. In dat jaar is er sprake van een boerderij met die naam. Martijn van Wetten en zijn echtgenote Marijtje Willemsen kochten het huis met hof van Heilwig van Bronckhorst, dochter van ambtman Cornelis van Bronckhorst.

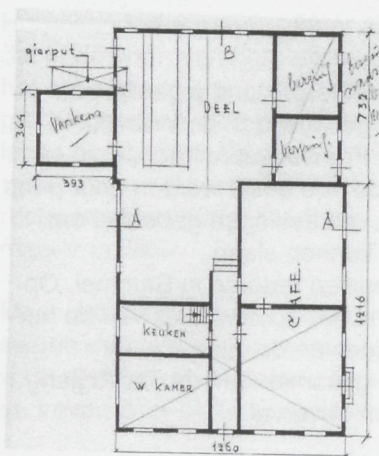
Cafébedrijf vanaf ca. 1825

Op 24 december 1740 brak echter tijdens een felle storm de zomerdijk, juist ten oosten van het huis van Van Wetten (ter hoogte van de huidige Dijkstraat). Een deel van de vruchtbare grond werd daardoor weggespoeld. Maar er was bij het dijkgat ook een erg diepe kolk (een wiel) ontstaan. Toen in de zomer van 1741 de nieuwe dijk werd aangelegd, kwam die om het gat heen. En helaas voor Van Wetten aan de landzijde van de kolk.

*De situatie in 1832 (Kadastrale Atlas).
Nummer 101 is de Ronduit, de nummers 104
en 105 het water van de oude Waalstrang*

Plattegrond van de Ronduit vóór 1944, vlak na de oorlog gemaakt door het ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting.

In 1753 werd de Ronduit bewoond door Thomas van Wetten en daarna door Marten van Wetten. Deze laatste was getrouwd met Anna Holmans. Toen hij in 1783 overleed, hertrouwde Anna met Jan Goris.

Jan Goris overleed in 1823, waarna zijn zoon Antonie verschillende keren wordt genoemd als eigenaar van de Ronduit, bijvoorbeeld ook in de Kadastrale Atlas van 1830. Het bijzondere van Antonie was dat achter zijn naam als beroep niet alleen karman, maar ook herbergier en tapper staat vermeld. Wellicht is het cafébedrijf dus rond 1825 begonnen.

Daardoor kwam zijn huis dat eerst binnendijs lag, opeens aan de kwetsbare rivierkant van de dijk te staan.

In 1753 werd de Ronduit bewoond door Thomas van Wetten en daarna door Marten van Wetten. Deze laatste was getrouwd met Anna Holmans. Toen hij in 1783 overleed, hertrouwde Anna met Jan Goris.

Jan Goris overleed in 1823, waarna zijn zoon Antonie verschillende keren wordt genoemd als eigenaar van de Ronduit, bijvoorbeeld ook in de Kadastrale Atlas van 1830. Het bijzondere van Antonie was dat achter zijn naam als beroep niet alleen karman, maar ook herbergier en tapper staat vermeld. Wellicht is het cafébedrijf dus rond 1825 begonnen.

Wisselende eigenaren/bewoners

Daarna wisselde het café veelvuldig van eigenaar:

- in 1835 staat huis en hof in de kadastrale legger op naam van Anna Johanna Wilhelmina Rabeling, dochter van Bernardus Rabeling (koffiehuishouder). Anna woonde in Arnhem, maar wie er werkelijk op de boerderij woonde, is onbekend.
- in 1838 en 1865 komt de naam van Hendrik van 't Hullenaar voor.
- vanaf 1868 verschijnt Johannes Nas in de boeken. Achter zijn naam staat beurtelings kastelein, herbergier en tapper; voor het laatst in 1893.
- in 1897 is Henricus van Huet eigenaar. Hij bleef dat tot 1936 als hij de boerderij verkoopt aan Johanna Mulder, weduwe van Wilhelmus van Huet.

De enige bekende foto van de Ronduit van vóór de oorlog. Gemaakt in november 1911 toen Hermanus van Huet en Hendrica van Degen (onderste rij, 4e en 6e van links) hun gouden huwelijksfeest vierden.

Op de achterste rij (5e van links) Henricus van Huet die begin 20e eeuw eigenaar was van de Ronduit. Op de achterste rij helemaal links staat Wilhelmus van Huet die getrouwd was met Johanna Mulder (niet op de foto), de latere eigenaresse.

Johanna die als caféhoudster fungeerde, hertrouwde in 1939 met Johannes Beekman. Maar in 1953 werd ze opnieuw weduwe en verkocht twee jaar later haar bezittingen aan het polderdistrict.

Intussen was de Ronduit helemaal opnieuw opgebouwd. Het gebouw was in de herfst van 1944 namelijk in brand gestoken en Johanna woonde noodgedwongen tot de herbouw in de schuur.

Piet Peters van de Grunendoal

Vanaf 1957 werd de Ronduit bewoond door de familie Peters, bestaande uit vader Piet, moeder Cornelia Vermeulen en de kinderen Joke, Jan, Frans en Paul.

Ze woonden oorspronkelijk in de polder op boerderij de Groenendaal ('de Grunendoal') waarvan de ruïne nog steeds is te zien: iets ten oosten van de nieuwe haven van K3Delta.

Piet had er een klein boerenbedrijfje met vier stuks melkvee, en verder wat

Café 's in Bemmelo

varkens en kippen. Behalve boer was hij net als zijn vader ook waarsman (of waardsman). Het hield in dat hij tegen een jaarlijkse vaste vergoeding - uit naam van het polderdistrict Overbetuwe - toezicht hield op de polder. Zo moest hij bijvoorbeeld letten op het vee in het verpachte weiland, hij hield overbeweiding in de gaten, zette de sluizen open en dicht, en waarschuwde alle belanghebbenden bij dreigend hoogwater.

Begin jaren 50 werd hun rust in de polder echter drastisch verstoord. Het Nederlandse leger begon er zonder verder overleg of inspraak met de aanleg van drijvende stuwen die, zodra de Russen ons land zouden binnenvallen, het water van de Waal moesten tegenhouden. Daarmee zou de Over-Betuwe onder water komen te staan. Omdat het erf en de omgeving van Piets boerderij gaandeweg veranderden in een militair terrein, moest de familie noodgedwongen vertrekken. Ze konden van het polderdistrict de Ronduit huren, maar daarbij werd wel bepaald dat het bestaande café moest blijven.

Zonder spoelbak of koelkast

Volgens Jan Peters, de oudste zoon van Piet, was zijn vader met dat laatste niet

erg ingenomen; het cafébedrijf was niet echt zijn hobby. Hij mopperde later: *'Van mij had er een spieker door de deur van het café geslagen mogen worden!'* Piet bemoeide zich veel liever met zijn boerenbedrijf dat uitgroeide tot zes koeien, twee hokken met varkens en een paar honderd kippen.

In de praktijk ging daarom zijn vrouw Cornelia achter de tap staan. Al is deze laatste uitdrukking hier niet echt op zijn plaats: er was geen sprake van een tap. Er was aanvankelijk ook geen spoelbak; het glaswerk spoelen gebeurde in de keuken. En bij gebrek aan een koelkast werden de dranken op warme

dagen koel gehouden in een teil water. Het interieur was eenvoudig en bestond uit een grote stamtafel met acht stoelen, en vier klein tafeltjes. Het assortiment dranken was de eerste jaren beperkt tot flesjes bier en fris. Later kwam er ook sterkedrank bij.

Bij gelegenheid van de 25-jarige bruiloft van Piet Peters en Cornelia Peters-Vermeulen in 1965. V.l.n.r.: Jan Peters (vader van Piet), Cornelia, Piet en Hannes Vermeulen (vader van Cornelia)

Piet Peters melkt de koeien, 1965

Een tijdlang was er bovendien ijs te koop. Daartoe werden er voor het huis zelfs tuinstoeltjes en parasolletje opgesteld. Maar het werd een mislukking: de zomer was slecht en de familie Peters moest het ijs zelf opeten.

De gasten op de Ronduit

Het café was in principe de hele week open, van 's morgens 9 tot 's middags een uur of 6. Langere openingstijden waren niet nodig, want de klandizie van de afgelegen Ronduit bestond voornamelijk uit voorbijgangers. De dijk was in die jaren de doorgaande weg voor inwoners van Gendt en Doornenburg die bijvoorbeeld in Nijmegen naar de markt gingen. Aan die route lagen ook andere cafés zoals Sprokkelenburg, 't Hemeltje, Tap in Haalderen, De Beijer in Gendt en Cornelissen in Hulhuizen.

De geërfden (eigenaren) van de aangrenzende Bemmelse, Gendtse en Ooijrijkse Buitenpolder vergaderden er regelmatig, maar voor het overige waren de klanten voornamelijk passanten. Zoals de twee arbeiders die elke morgen op weg naar het werk twee borreltjes dronken en één 'mötje' (ongeveer 2,5 glaasje) meenamen; 's avonds op de terugweg naar huis dronken ze beiden nog een glas bier. Zo herinnert Jan Peters zich ook nog de man die elke zondagmiddag een paar likeurtjes kwam drinken en daar ruim de tijd voor nam. Bijkomend probleem was dat hij altijd in slaap viel, maar onmiddellijk wakker werd als zijn moeder even het café verliet om in huis iets te doen. Daarom werden in dit geval regelmatig de kinderen ingeschakeld om de man gezelschap te houden.

In de jaren 60 ging Peters ook boten verhuren aan vissers op de kolk. Dat begon met 3 boten, maar werd later uitgebreid tot 12. Veel klanten waren Duitsers die zo'n boot reserveerden en 's avonds voor vertrek naar huis nog een afzakkertje namen.

Einde van het café

In 1971 trouwde Frans (de tweede zoon van Piet) en ging met zijn vrouw Wilma in de Ronduit wonen. Piet en Cornelia verhuisden bij die gelegenheid naar dezelfde 'aanleunwoning' achter op het erf waar in 1957 ook de weduwe Beekman-Mulder tijdelijk haar intrek had genomen.

Het betekende na bijna anderhalve eeuw het einde van de Ronduit als café.....

In 2005 kocht Paul (de zoon van Frans) de Ronduit van het polderdistrict. *Voor dit artikel hadden we een gesprek met Jan Peters, en werd gebruik gemaakt van de brochure 'Belaagd maar niet verjaagd' door Ferdinand van Hemmen, en van onderzoek door Adri Stuart.*

De Ronduit in 1967

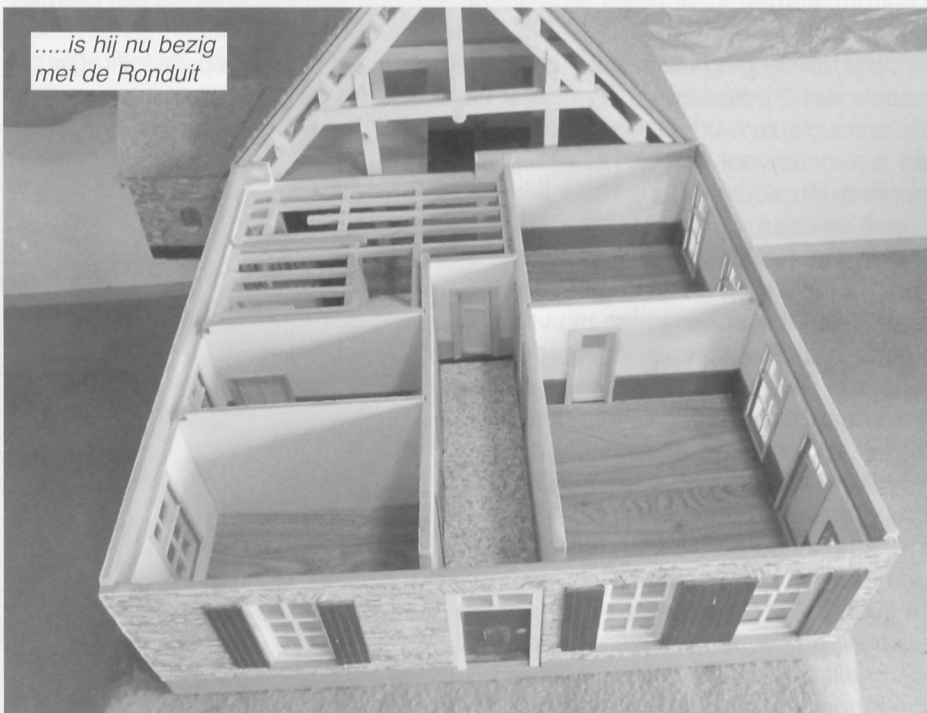
Café 's in Bemmél

Nadat Jan Peters al een maquette had gemaakt van de "Groenendaal" op de Bemmelse polder.....

In deze situatie van vóór de brand in 1944 zit de voordeur niet zoals nu aan de noordkant, maar aan de westkant van het huis. Ná de oorlog bevond het cafégedeelte zich overigens ook rechts van de ingang.

.....is hij nu bezig met de Ronduit

De glorie tijd van hotel-restaurant De Gouden Appel

Frank Bekker

De naam De Gouden Appel is al vele decennia een begrip in Bommel en wijde omgeving. Oorspronkelijk is deze naam afkomstig van een boerderij gelegen aan het begin van de Dorpsstraat, maar dat pand heeft de Tweede Wereldoorlog niet overleefd. In het begin van de jaren 50 werd deze eens zo fraaie boerderij, waarvan door oorlogsgeweld slechts een geblakerde ruïne was overgebleven, definitief gesloopt.

Grondige verbouwing

Schuin tegenover de plek waar ooit de boerderij stond werd eveneens in de vijftiger jaren, op de hoek van Dorpsstraat en de huidige Herckenrathweg door de familie Stuart een café gestart met de naam De Gouden Appel. De heer en mevrouw De Leede kochten dit café in 1956/1957 en zijn onder dezelfde naam hun bedrijf verder gaan uitbouwen.

"Het was in die tijd een heel goede plek om een café met benzinepomp neer te zetten", zegt Pim de Leede nu. 'Mijn ouders - Wim en Barbara de Leede - hadden goed gezien dat die locatie mogelijkheden voor hen bood toen ze dit café kochten. Heel veel verkeer tussen Arnhem en Nijmegen kwam hier langs. Mijn vader, samen met mijn moeder, waren absoluut niet onbekend met het werken in de horeca. Op dat terrein hadden

ze in die tijd al de nodige sporen verdiend, want vóór Bommel runden ze met z'n tweeën al een hotel met restaurant in respectievelijk Hoog-Soeren en Apeldoorn. Ikzelf ben niet in vaste dienst van ons hotel geweest, maar mijn twee broers wel: John in de bediening en Theo - de oudste - was de kok. In april 2014 is Theo helaas overleden."

De 17e eeuwse boerderij De Gouden Appel is op deze kaart (1832) in het zwart aangegeven. Het kruis geeft de plaats aan waar hotel-restaurant De Gouden Appel werd gebouwd en nu Residentie Herckenrath ligt

De Gouden Appel in oorspronkelijke staat

De Gouden Appel na de uitbreiding van 1961

In 1961 werd het pand grondig verbouwd en uitgebreid met een woonhuis, een restaurant en hotelkamers. Ook de naam De Gouden Appel kwam pontificaal op de witte gevel te staan. In totaal waren er 10 kamers en de gasten konden gebruik maken van 2 badkamers op de gang. In de regionale kranten werd overtuigend geadverteerd met de slogan 'Hotel De Gouden Appel in Bommel, gunstig gelegen tussen Arnhem en Nijmegen'. Maar met de aanleg van de A15 in de jaren 80 kwam er helaas een eind aan die voor de omzet zo gunstige omstandigheden. Het verkeer met al die potentiële klanten kwam niet meer door Bommel heen, maar werd er omheen geleid. Gelukkig gingen daar heel goede jaren aan vooraf: de jaren 60 en 70 waren de gouden tijden voor de Gouden Appel.

Heel veel bruiloften

Het was gelukkig niet zo dat elke Bommelaar De Gouden Appel alleen maar kende, ze maakten er ook goed gebruik van. Als er in het dorp iets te vieren viel dan diende dat vanzelfsprekend te gebeuren in de zaal van hotel-restaurant De Gouden Appel. Vooral als locatie voor bruiloftsfeesten was het in die mooie jaren razend populair. Pim de Leede kan zich herinneren dat die populariteit neer-

Bij de bruiloft van Wim en Barbara de Leede

kwam op een bijna onwaarschijnlijk aantal van honderden bruiloften per jaar! Maar ook vele anderen wisten zaal en/of terras van deze stevig in de belangstelling staande horecagelegenheid goed te vinden. *'Bijvoorbeeld de hele cast van de Nederlandse film Floris die destijds in kasteel Doornenburg werd opgenomen, kwam dineren en logeren bij ons'*, aldus Pim de Leede. *"Mijn vader heeft nog een keer hoofdrolspeler Rutger Hauer opgehaald in Arnhem omdat diens auto opeens dienst weigerde. Daarom was hij maar het nachtleven ingedoken en dus niet een-twee-drie te vinden. We hebben meer avonturen met Hauer beleefd; een keer was hij de sleutel van zijn kamer vergeten, wilde niemand wakker maken en kroop daarom door een klein raampje naar binnen. En nergens ging er een alarm af, want van dergelijke technische spitsvondigheden hadden we toen nog geen last..."*

Café 's in Bemmel

Maatschappelijk middelpunt

Hotel-restaurant De Gouden Appel was niet zomaar een horecabedrijf, daar deed je het ernstig mee te kort, het was lange tijd min of meer het maatschappelijke middelpunt van het dorpse leven. Zowel de zaal, het restaurant en zeker ook het terras hadden absoluut niet te klagen over te weinig klandizie. *"Ik zie nog zo het complete terras vol zitten met politiemensen aan de lunch. Overal stonden politieauto's en -motoren slordig geparkeerd. Het was dat iedereen vredig zat te eten, anders zou je denken dat er een grote politiemacht was geconcentreerd vanwege iets ernstigs in de samenleving. Helaas kreeg de politie op een gegeven moment van hogerhand te horen dat lunchen bij ons niet langer was toegestaan vanwege de kosten. Het spook van de bezuinigingen was in die zeventiger jaren al merkbaar..."*

Alle wat oudere Bemmelaren kennen natuurlijk de zaal van dit hotel-restaurant waar door

de jaren heen allerlei dansfestijnen werden georganiseerd. En of bruid en bruidegom van al die eerdergenoemde vele bruiloften elkaar allemaal in deze zaal al dansend en feestend hebben leren kennen, vermeldt de geschiedenis niet. Maar het zal zeker een groot aantal jonggehuwden zijn geweest, dat hier met familie en vrienden hun eerste huwelijksjaar hebben ingeluid. Een kleine maatschappelijke geschiedenis van Bemmel voltrok zich in die zestiger en zeventiger jaren aan De Gouden Appel. Hier vond in 1981 bijvoorbeeld de oprichtingsvergadering plaats van de Blauwe Pony; ook de dorpse tegenhanger De Geintrappers heeft hier veel voetstappen liggen. In dezelfde zaal oefende Wilgrim onder leiding van de legendarische Chris

Bij het huwelijk van een der leden van de rijvereniging op 31-10-1959

Harmonie UDI, nog zonder uniformen, brengt een serenade aan een jubilaris of bruidspaar

In juli 1959 is het legendarische team van SCB kampioen geworden en wordt hier door UDI en ESKA ingehaald. Het team staat op een vrachtauto van Peters (d'n Uul). Let op de benzinepomp rechts die daar toen door Toon Stuart nog uitgebaat werd. Rechts op de achtergrond ziet u de bebouwing van de Oostervelden.

Zelfs in Delfts Blauw timmerde de Gouden Appel aan de weg

Café 's in Bemmeler

Tielemans als voorbereiding op hun optredens.

En over feesten gesproken: dat mocht de manege die vlak achter het hotel lag hier ook graag doen. Minder feestelijk was dat die manege op een kwade dag volledig is afgebrand; Bemmelaar Piet Bouwmeester wist toen dankzij zijn snelle en effectieve optreden alle paarden te redden!

Chinees restaurant

Maar de A15 naderde zijn voltooiing en dat betekende tevens een steeds dichterbij komende bedreiging voor het voortbestaan van de goedlopende Gouden Appel. Toen de nieuwe weg uiteindelijk in gebruik werd genomen, nam meteen het verkeer door Bemmeler sterk af. Na verloop van tijd moest worden besloten er zakelijk een punt achter te zetten.

De "Chinees" in de Gouden Appel

Het pand werd in 1986 gekocht door Hans van 't Hullenaar. Een tijdje is er een Chinees restaurant in gevestigd geweest, maar dat heeft niet lang geduurd want men kon de drankvergunning niet rond krijgen. Na een korte brand in het pand is deze Chinees toen met de noorderzon vertrokken. Daarna was het jarenlang een groot contrast met de glorie tijd van voorheen: een treurig leegstaand pand vol lelijke graffiti aan het begin van de Dorpsstraat. Op deze zelfde plek staat alweer jaren het chique appartementengebouw 'Residentie Herckenrath'. De naam De Gouden Appel is bewaard gebleven in het ernaast gelegen grootschalige zorgcentrum.

Voor alle vrijwilligers

Net als voorgaande jaren, is er ook dit jaar weer een uitje voor alle vrijwilligers binnen onze vereniging.

Dat vindt dit keer plaats op **zaterdag 24 september** met als programma:

10.00 - 11.30 uur. Bezoek aan het RAN (Regionaal Archief Nijmegen), Bij het RAN berust het archief van de voormalige gemeente Bemmelen. Dat archief is nu zodanig in kaart gebracht dat het te raadplegen is. Wij krijgen daar een rondleiding met een uitleg over het archief.

12.00 - 13.00 uur. Lunch,

13.00 - 15.00 uur. Stadswandeling, verzorgd door Charles Derksen.

De wandeling duurt ongeveer 2 uur en is ongeveer 2,5 tot 3 km lang. Als het mooi weer is, nog een drankje op een terrasje.

Omdat meerderen van jullie bijvoorbeeld via de KBO al eens de historische wandeling hebben meegedaan, zal nu de zgn. "bombardementswandeling" worden gepresenteerd. Deze komt niet in de benedenstad. Er hoeven dus géén trappen te worden afgedaald of beklommen (op een enkel klein trapje of stoepje na).

*Met de klok mee:
De St. Stevenskerk,
de Molenstraat en de
Eiermarkt met op de
achtergrond de toren
van de
Broerstraatskerk*

De Familie Derksen uit de Molenwei

Roy Derksen (genealogie)

Charles Derksen

*Zoals al vaker is gebeurd, krijgt een familie uit Bemmels aandacht in ons Kringblad. Wij zijn eraan begonnen en al heel snel kwamen wij tot de ontdekking dat we eigenlijk véél te laat waren. Wij, Roy (van Theet van Bjernd) en Charles (van Mâjje), behoren inmiddels tot de generatie die in deze familie "aan de top, c.q. bijna aan de top staat!" Wij realiseerden ons plotseling dat wij geen vragen meer konden stellen aan onze (groot)ouders, ooms of tanten. Ze zijn er niet meer. Als we, naast onze eigen kennis van de familie, nog wat feiten en wetenswaardigheden willen opsteken, zullen we bij onze oudere neven en nichten te rade moeten gaan. Daar hebben we dan ook dankbaar gebruik van gemaakt. Hierbij **deel 2**.*

Jan Derksen

Johannes Hermanus Derksen werd geboren te Bemmels op 3 maart 1907 en overleed op 27 augustus 1988 te Kerkrade. Hij was gehuwd met Johanna Hermans, Klimmen 5 juli 1908, † Kerkrade 3 maart 1979.

Jan op jonge leeftijd

Jan en Jeanne bij hun huwelijk

Jan was de vierde "in de rij". Hij nam het niet zo nauw met schoolse plichten. Hield van uitgaan. Kwam nogal eens te laat thuis. Had dan met de jongste broer Herman een afspraak. Er was een touwtje aan de grote teen van Herman gebonden en dat touwtje hing uit het raam. Als de onverlaat eindelijk thuiskwam, trok hij aan het touwtje waarna Herman de deur opende. Het zal Jan wel af en toe wat "gekost" hebben want ik kan me niet voorstellen dat Herman dat gratis deed. Met 18 jaar had Jan de ambachtschool doorlopen

in de vakken elektrotechniek en rijwielreparatie. Hij ging werken bij de Hemwegcentrale in Amsterdam. Daarna ging hij naar Zwan in Oss en haalde daar zijn diploma's voor slager.

Jeanne had geen gelukkige jeugd. Zij verloor al vroeg haar ouders en kwam via via terecht in het gezin van een neef van haar moeder die in Doetinchem woonde. Daar ontmoette zij Jan die toen in Doetinchem werkte. Het werd al snel serieus en op 19 februari 1930 werd er, in Bemmelen, getrouwd. Jan werd slager in Nijmegen maar die zaak liep niet goed. Toen de grootmoeder van Jeanne in Klimmen overleed, namen zij daar haar café en winkel in 1931 over.

Achtereenvolgens werden geboren: Herman, Paul, Eugene, Harrie en Gé

Vervolgens heeft Jan heel veel beroepen gehad, maar hij heeft altijd zelf zijn geld voor het gezin verdiend. Zo was hij kastelein, plantsoenmedewerker, in de oorlog (huis)slager en tussendoor ook nog af en toe smokkelaar "op d'n Bels." Met een langzaam vergaard kapitaaltje bouwde hij aan de Heiveldstraat een "blok van drie". Rechts woonde hij zelf, links Herman met zijn vrouw en de middelste woning werd verhuurd. Op een groot achterterrein bouwde hij een heleboel garageboxen die hij ook verhuurde. Uiteindelijk kon Jan - zoals ik hem ook het beste kende - rustig met een borreltje en een sigaartje het leven door, daarbij terzijde gestaan door zijn Jeanne, een engel! Van de kinderen leeft nu alleen Gé nog en die is ook al 71!

Gerard Derksen

Gerardus Wilhelmus (nummer 5) werd geboren op 8 Juni 1908 te Bemmelen, waar hij op 1 oktober 1984 overleed. Gerard was van beroep molenaar in de Molenwei in Bemmelen. Hij was gehuwd met Johanna Aleida Alucia Jansink afkomstig uit Losser 1 januari 1907, † 27 september 2008.

Gerard had de molen van opa overgenomen.

De molen aan de Molenwei

Op deze foto uit 1979 is te zien dat Gerard de molensteen aan het "billen" is

Billen als werkwoord!

Billen van een molensteen is het scherp maken voor gebruik. Het woord is een verbastering van het Franse woord réhabiliter, hetgeen opknappen of renoveren betekent. De molenstenen vormen samen een koppel: de ligger en de looper. Beide stenen zijn voorzien van uitgehakte groeven: het scherp-sel. De ligger is de onderste steen die stil ligt en de looper draait door aandrijving van het gaande werk. Door het gebruik slijten de loopvlakken van de molenstenen en deze moeten dus regelmatig opnieuw worden gescherpt. Door de groeven opnieuw dieper uit te kappen met een bilhamer worden de stenen weer op scherp gebracht. Hiertoe wordt met een steenkraan eerst de bovenste (gaande) steen uit het loopwerk getild, zodat beide stenen makkelijker bewerkt kunnen worden. Na het billen worden de stenen teruggeplaatst en opnieuw gesteld. Het scherp houden van de molenstenen is essentieel om een goede maalwerking te behouden. Het meel dat gemalen wordt vlak na het billen heet bilmeel. Dit meel bevat steengruis van het billen, en is niet geschikt voor menselijke consumptie.

Gerard en Annie kregen vijf kinderen:

Erna, José, Roos, Els en Leo. Leo, José en Els zijn overleden

Ze hadden dus maar één zoon waarop natuurlijk de hoop was gevestigd dat hij later het bedrijf zou overnemen. In en in triest was ook daarom het vreselijke ongeluk dat gebeurde op 2 juli 1955. In de kersenbongerd van Costermans was men druk aan het plukken en natuurlijk ook aan het "sprauwejagen". Daar werd in die tijd soms een hagelgeweer voor gebruikt. Nu had de eigenaar van dat geweer het ding héél onnadenkend tijdens de lunchpauze tegen een boom gezet. Geladen! Leo was met nog een jongen in de bon-

gerd aan het struinen. Die jongen zag het geweer, pakte het, richtte het, zoals kinderen dat spelenderwijs kunnen doen, argeloos op Leo en schoot. Leo heeft dat niet overleefd!

TER HERINNERING AAN
ONS ENIGE ZOONTJE EN BROERTJE
LEO DERKSEN

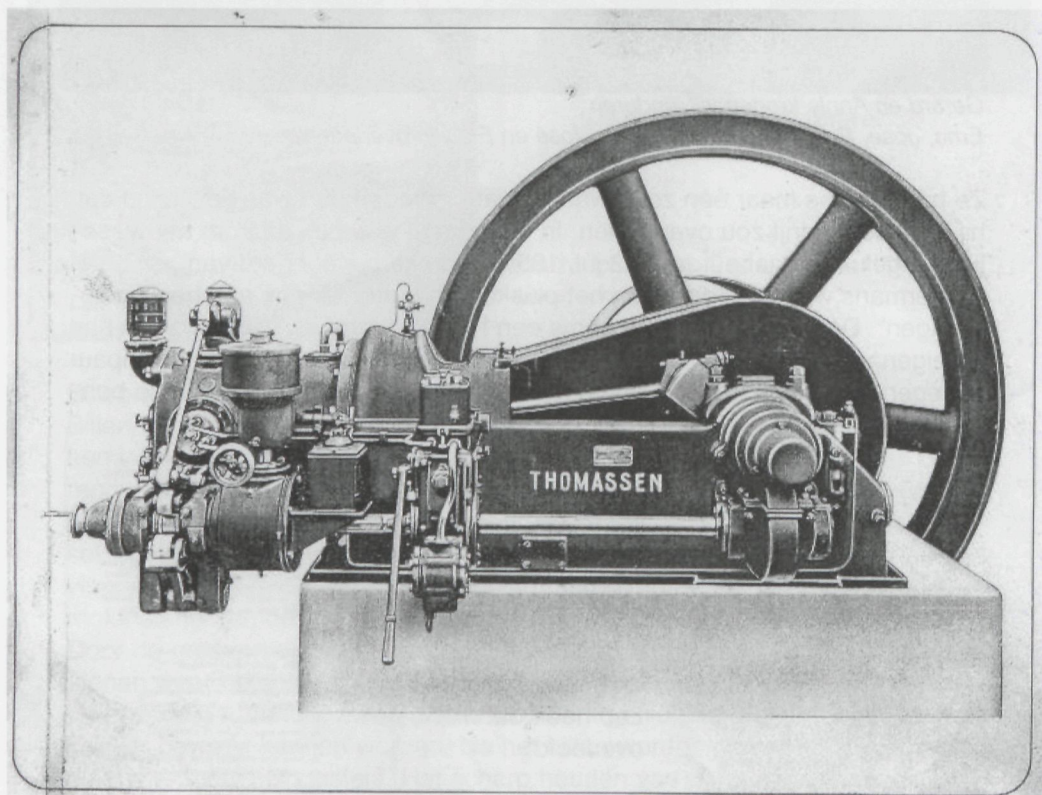
Dit kind van Gerardus Derksen en Johanna Jansink op 26 Maart 1946 in het H. Doopel toe kind van God herboren mocht zijn blinde jongenszkel, gezuiverd in de zalving met H. Olie na een tragisch ongeval op 2 Juli 1955 aan zijn Schapper teruggeven: 6 Juli d.w.v. werd zijn nog jeugdig lichaam ter ruste gelegd op het R. K. kerkhof te Bommel in de blide zekerheid van de glorievolle verrijzenis.

"a Jongske met een blijde lach
op zijn gekleurde wangen
stond plaatsel voor Jesu zoet
nog hoven Gods engelen-rangen.
En Jesus sprak: „Mijn Leo zoet,
wees welkom toch hierboven
ji moet mee sieren 't Paradijs
waar d' engelen Mij loven.
Je was een jongen naar moeders hart
en vaders vreugd" en trost,
„Mijn Leo" van je zwijet,
maar buvens! kind Gods.
Zo mag je nu hierboven zijn
tot vreugde en tot eer
van Mij en vader en moeder zoet
en tot eigen heil steeds weer!"

WIERS GEGROET, MARIA!

Puf puf puf puf puf puf.

Véél leuker is gelukkig het verhaal over de motor uit de molen. Dat was een zgn. langeslagmotor. Op een rustige zomernamiddag in de vijftiger jaren, als ik in de bongerd van ome Frans "vlinders aan het vangen was", hoorde je die motor in het dorp: puf, puf, puf, puf, puf, puf. Een gezellig en rustgevend geluid, helemaal passend bij die tijd. We hebben de volledige documentatie van die motor. Het is een Thomassen, dieselmotor type W2O, 20 pk, bouwjaar 1927. Aanvankelijk stond de motor bij de molenaar A. Groothuis in Haaksbergen, als hulpmotor in zijn windmolen. Toen deze molen in 1949 sloot, werd hij verkocht aan Gerard. Daar heeft hij dienstgedaan tot 1975 toen Gerard stopte met zijn bedrijf. Het bedrijf Thomassen Holland b.v. (v.h. Thomassen en Drijver) kocht de motor terug. Hij staat nu nog steeds te pronken in de entree van dit bedrijf in De Steeg!

De motor uit de molen van Gerard

Wim Derksen

Wilhelmus Hendrikus Derksen (nummer 6) werd geboren op 30 oktober 1909 in Bemmelen en overleed op 19 november 1997 in Arnhem. Hij trouwde op 01 juli 1947 met Catharina Wilhelmina Maria van Geijn, geboren op 27 april 1918 in Heteren, † 19 december 2012 te Arnhem.

Zij kregen 10 kinderen: Gerard, Harry, Thea, Vincent, Frits, Marijke, Leo, Wim, Aloys en Silvia

Zoon Wim jr meent zich te herinneren dat zij door ene Tap uit Bemmelen met elkaar in contact zijn gekomen maar hij weet niet hoe dat precies in elkaar stak.

Omdat Arnhem, de plaats waar Wim zijn oog op had laten vallen, in de oorlog te veel verwoest was, kwam hij, mede onder invloed van zijn zus Cor, die in Meddo bij Winterswijk woonde, in Winterswijk terecht. Hij opende daar in de Mistestraat een slagerij. Toen daar echter medio 50er jaren de "stadsvernieuwing" toesloeg en het pand gesloopt zou gaan worden, verhuisden ze in 1956 naar Arnhem. In de gloednieuwe wijk Presikhaaf werd toen aan de Griffstraat een geheel nieuwe slagerij geopend. De zaak bestaat nog steeds en wordt nu gerund door de oudste zoon Gerard.

Van de kinderen is Harry inmiddels overleden.

Harrie Derksen

Henricus Bernardus Derksen werd geboren op 23 mei 1911 te Bemmelen en overleed op 20 januari 1940 te Nijmegen.

Harrie leed aan een bloedziekte die hem in 1940 fataal werd. We zien hem hier nog in de Dorpsstraat, ter hoogte van de bakkerij-winkel van Van Merwijk op de transportfiets met een zak meel voorop. Die zak meel was zeker afkomstig van de molen van opa Derksen in de Molenwei.

Gedenk in Uwe Godvruchtige gebeden
de Ziel van Zaliger

Henricus Bernardus Derksen

geb. te Bemmelen 23 Mei 1911. Na een ernstig, doch geduldig gedragen lijden, voorzien van de H. H. Sacramenten der Sterfenden, overleden in het St. Canisius-Ziekenhuis te Nijmegen 20 Jan 1940 en 24 Januari d. a. v. begraven op het R. K. Kerkhof te Bemmelen.

Wel vroeg heeft de dood een einde gemaakt, aan het leven van onzen dierbaren Harrie. Dat is de overheersende gedachte bij dit sterven. Maar of de Heer zijn dienstknechten vroeg of laat oproept van hun post, 't komt er maar op aan, of wij klaar zijn voor de afrekening. En hij was klaar. Dat bleek uit zijn woorden, dat hij gerust en vol vertrouwen Gods komst tegemoet zag, dat bleek ook uit heel zijn karakter, dat ernstig en godsdienstig was.

Blijkbaar was de Heer tevreden met de prestaties van zijn dienstknecht en laat Hij hem nu toe tot de vreugde zijns Heeren.

Intusschen blijven we voor hem bidden:

Heer geef hem de eeuwige rust, en 't eeuwige licht verlichte hem. Dat hij ruste in vrede.
Onze Vader Wees Gegroet

P. P. van Beck, Koster — Bemmelen.

Bernard Derksen

Bernardus Antonius (Bernard ook wel Bjernje) werd geboren op 26 Januari 1913 te Bemmelen en overleed daar op 19 oktober 1998. Hij was het 8ste kind uit het huwelijk van Herman Derksen en Lies van Meurs.

Toen Bjernje eind 20 was leerde hij Maria Cornelia (Marietje) Lamers, (15 augustus 1912- †16 augustus 1986) uit de Oude Wei in Bemmelen kennen waar hij op 2 februari 1943 in Bemmelen mee trouwde. Marietje ging bij Bjernje in de Viestheuvel wonen waar ze ook overleden is.

*Bernard Derksen en Marie Lamers
trouwden in 1943*

Zoals we "Bjernje" het beste kenden

Een pikante anekdote bij dat huwelijk luidt als volgt. Opoe (Lies) die toch al niet altijd zo vrolijk was, had verordonneerd dat er, gezien het feit dat het oorlog was, geen drank en geen muziek bij het huwelijk zouden zijn. Dat was helemáál niet wat de rest van de familie zich hierbij voorgesteld had. Het feest werd gevierd op de deel van de Viestheuvel. Wat hadden de leperikken nou gedaan? Ze hadden een drummer en een accordeonist gezet in het prui-menbongerdje van Costermans dat net naast het huis lag. Ook hadden ze een fles jajem verstopt onder een grote seringenstruik. Toen echter de muziek begon, werd opoe kwaad en stevende met opgestreken zeilen de deel af en nam makkend plaats in het donker op de bank onder de seringen-

struik. Maar daar lag nou juist die fles jajem. Herman jr. werd als jongste benoemd tot vrijwilliger om die fles te gaan heroveren. Hij was tenslotte recent in dienst geweest en tijgerde geoefend richting struik. Aangezien het oorlog was, was alles verduisterd en de hele omgeving was dus aardedonker. Toen hij op gevoel naar de fles tastte, greep hij bij toeval opoe bij de enkels. Daar had ze zeker nooit op gerekend en ze stoof dan ook gillend richting kippenschuur! Maar de fles was veiliggesteld!

Bjornje was voor het huwelijk van beroep al groente-fruit- en plantenkweker. Hij is als enige bij opa en opoe in de Viestheuvel blijven wonen vanwege het aangrenzende land dat bij het woonhuis lag. Er werd in 1927 een houten kas gebouwd waar komkommers geteeld werden. De komkommers werden per vrachtwagen vervoerd door Eef Lamers (Broer van Marietje) en naar een veiling in Rotterdam gebracht, bestemd voor de afzetmarkt in Engeland. Het kweken van de komkommers werd gedaan tot 1956. Ik kan me nog herinneren dat ik de laatste komkommers, die toch niet meer groot zouden worden, mocht plukken en zo, vers van de plant, mocht opeten. Ik heb nóóit meer zulke lekkere komkommers gegeten! De geur en de smaak. Volgens mij bestaat dat niet meer.

Van 1956 tot 1965 werden er, vanaf juli tot december, op het land aardbeienplanten in kisten gekweekt. In januari gingen die planten de verwarmde kassen in waarna ze in april geoogst werden en naar de veiling gingen. De oude kas moest met cokes (een soort kolen) gestookt worden en ook 's nachts moest de schoorsteen blijven roken. Gelukkig hadden Bjornje en Marie een aantal zonen die om beurten ook 's nachts kolen in de ketel konden schep-
pen. Dode planten door vorstschade zijn immers de doodsteek voor iedere kweker.

Bernard en zoon Theo in de komkommerkas omstreeks 1956

De oude kassen met het ketelhuis. Links op de achtergrond de Viestheuvel

Bjernje genoot van het gezinsleven, eerst met zijn broers en zussen en later met zijn vrouw Marietje en z'n kinderen. Hij was een echt dorpsmens en kende dan ook haast iedereen uit het dorp. Vaak kwam hij aanlopen met de spreuk; "Hej je ut al geheurd" en als je die persoon niet kende zei hij "ach joh die moj' je kenne". Bernard hield niet van veel poespas en van mensen die zich druk maakten zei hij "mak je toch nie zo dik". Hij was een levensgenieter die genoot van biljart, borreltje en pijp of sigaartje. Hij legde ook graag een kaartje met zijn dochter Trudie en zijn vriend de horlogemaker Jan Bouwman. Marietje was een rustige, bescheiden en zorgzame vrouw die al haar energie gebruikte om het mensen naar hun zin te maken. Het was vaak een zoete inval in het gezin Derksen en dan verdween Marietje weer in de keuken om iets lekkers te maken. Die zorgzame rol die ze in het gezin had zorgde er wel voor dat alles op rolletjes liep. Wat was het een moeilijk moment voor Marietje toen alle kinderen het ouderlijk huis verlaten hadden en er, naast haar Bjernje, niemand meer was om voor te zorgen.

De kleinkinderen herinneren haar nog als de oma die altijd naar de kast slofte om de koekjestrommel te pakken om koekjes uit te delen aan de kinderen. Een van haar favoriete series op tv was Dallas dat erg populair was in de jaren 70 en 80.

In 1986 kreeg Marietje een hersenbloeding waarvan ze niet herstelde en binnen een week overleed.

Na het overlijden in 1986 van zijn vrouw Marietje bleef Bjernje wonen in de Viestheuvel waar hij altijd voor het raam zat met zijn sigaar en borreltje, vriendelijk zwaaiend naar de mensen die buiten bij hem voorbijkwamen. Bernard stierf in het CWZ te Nijmegen op 19 Oktober 1998.

Nog maanden na zijn overlijden keek ik telkens als ik daar voorbijkwam onwillekeurig naar rechts waarna ik me dan plotseling realiseerde dat Bjernje er niet meer zat.

staande v.l.n.r.:

*Harry (1947), Theo (1946),
Fred (1949) en Ben (1950)*

zittend, v.l.n.r.:

*Trudie (1944), Marian (1956),
Bernard (1913-1998),
Marietje (1912-1986)
en Els (1951)*

Marie(tje) Derksen

Tante Mie, zoals ze voor ons heette, werd geboren te Bemmelen op 14 oktober 1914 en overleed te Nijmegen op 8 september 2007.

Marietje als Akela bij de gidsen

Marietje op de staatsiefoto

Zoals we haar het beste hebben gekend

Marie stond haar mannetje bij zowel Wilgrim als bij Werken en Weldoen, maar ook in de mannengemeenschap waarin zij thuis verkeerde. Haar enige zus Cor was ouder en vertrok door haar huwelijk naar Meddo, zodat Marietje, naast haar moeder, de enige vrouw in huis was. Hoewel zij meerdere vriendjes "versleten" heeft, is zij nooit getrouwd. Zij is huishoudster geweest bij een "betere" familie in Haarlem en daarna werd zij gastvrouw in het Canisius ziekenhuis in Nijmegen. Zij woonde toen in de villa "Regina" aan de St. Annastraat.

Als er een Bemmelaar in het "Canies" werd opgenomen, stond Marietje bijna altijd als eerste aan het bed.

Eenmaal per jaar kwamen daar aan de St. Annastraat meerdere familieleden bijeen. Op Vierdaagse vrijdag. Je had daar een riant uitzicht op de Via Gladiola. Maar: Eerst moest Bets van tante Cor uit Winterswijk een dag tevoren komen om de rommel van Malle Pietje op te ruimen. Wat was het geval? Marie verzamelde van alles wat bruikbaar was om naar polen, Roemenië of welk hulpbehoevend land dan ook, te sturen. Zo verzamelde zij verband, dat in de wasserij werd schoongewassen, waarna zij het thuis met een, door een kennis gefabriceerd molentje, oprolde tot bruikbare propoorties. De biechtstoelen in de kapel van het "Canies", puilden uit met hulpgoederen, door Marietje verzameld. (Het gebeurde tenslotte in een tijd dat biechtstoelen toch niet meer gebruikt werden!) Kortom, de naam "Malle Pietje", bekend uit de serie Swiebertje (voor de niet ingewijden onder u!) droeg zij met ere!

Helaas is zij haar leven geëindigd in Huize St. Joachim en St. Anna. Maar, wij hebben het wel aan tante Mie te danken dat wij zoveel foto's hebben van onze familie. Toen zij uit haar huisje aan het Knollenpad in Nijmegen moest verhuizen naar St. Anna, troffen wij héél veel fotoalbums aan. Ik heb die allemaal "digitaal gemaakt". Veel familieleden hebben hiervan al geprofiëerd, evenals nu ook onze Historische Kring Bemmell!

Theo Derksen

Theodorus Anthonius Derksen werd geboren op 27 december 1909 in Bemmell en overleed op 26 april 2009 in Nijmegen. Hij trouwde op 30 maart 1948 met Toos, Catharina Agnes Arnolda Hendriks, Beek 21 januari 1923, † 17-december 1982 te Winterswijk.

Beek, 30-03-'48. Helemaal links staan Corrie en Bets van Oom Frans. Rechts a.d. sleep loopt Thea van Frans. Links voor, dat kleine bruidje is José van Gerard. De andere twee zijn van de familie van Toos uit Beek bij Nijmegen

Uit hun huwelijk werden geen kinderen geboren. Theo werd, op uitdrukkelijke wens van zijn vader, onderwijzer.

Hij heeft enkele jaren lesgegeven op de "jongensschool" van meester Hoedemaker, later Wierink aan het Meesterplein in Bemmell.

Na Bemmell is Theo, via Huissen (1948-49) in Winterswijk terecht gekomen waar hij gedurende zijn arbeidzaam leven les heeft gegeven aan de lagere school en de ULO aldaar.

Theo en meester Hoedemaker voor de jongensschool in Bemmell. Aan de verduisterde koplamp te zien is dit in de oorlogstijd

Theo en Toos in
gelukkiger tijden

Op 17 december 1982 kwam Toos om het leven. Enige jaren later kreeg Theo weer contact met Fien de Kluijs uit Nijmegen die hij via familieverbanden al van vroeger kende. Na enige tijd is hij van Winterswijk verhuisd naar Nijmegen en is bij Fien ingetrokken. Theo was duidelijk de meest rustige telg uit het geslacht Derksen. Alle "ondeugden" die bij de rest van de broers in meer of mindere mate aanwezig waren, ontbraken bij hem ten enen male. Het was een aardige en rustige man. Ik ken dan ook niet één anekdote over hem.

Herman Derksen (jr)

Hermanus Johannes (Herman ook wel Majje) werd geboren op 27 april 1919 te Bemmelen. Hij overleed op 13 november 2007 te Groesbeek (Dekkerswald). Hij trouwde op 20 oktober 1949 met Johanna Gerarda (Annie) Derksen, 18-12-1921 Bemmelen, † 18-12-2014 te Bemmelen.

Ze kregen samen 6 kinderen met de namen Charles, (Karin), Frank, Harry, Rene en Michel. Frank is helaas op 57-jarige leeftijd overleden. De naam Karin staat tussen haakjes omdat zij dood werd geboren en eigenlijk dus nog geen naam kreeg.

v.l.n.r.: Michel, Charles, Harry, René
en Frank. in plm. 1960

Bij deze koude vermelding hoort nog een aanklacht tegen de Katholieke kerk. Toen dit meisje dood werd geboren, mocht Herman het in een doosje begraven op een speciaal, niet gewijd stukje van het kerkhof, ergens wegge-moffeld achter een heg! Het kind was niet gedoopt dus mocht niet in geweide aarde begraven worden! Dit heeft Annie heel erg aangegrepen. Misschien is dit wel een van de oorzaken waardoor de Katholieke kerk z'n eigen graf heeft gegraven! NB: Deze bewering is natuurlijk geheel ter verantwoording van de schrijver (Charles).

Herman heeft zijn bruid opgehaald aan de Dorpsstraat 72 (waar nu Polman v.d. boekhandel woont)

Herman en Annie op huwelijksreis

Herman heeft, evenals zijn broer Theo, geen eigen bedrijf gehad. Hij "moest" van opa, samen met Theo, naar de kostschool in Zevenaar om onderwijzer te worden. Theo werd inderdaad onderwijzer maar Herman gooide, als iets moest, "zijn kont tegen de krib." Hij werd dus geen onderwijzer. Herman werd verzekeringsagent en ging later werken op de Nyma en vervolgens de AKU, waar hij ingezet werd bij proefproducties op de CIAGO. Persoonlijk ben ik ervan overtuigd dat die werkzaamheden, onder slechte arbo-technische omstandigheden, hebben bijgedragen aan zijn latere lichamelijke problemen, m.n. met zijn bloedvaten en longen.

Maar Herman had lol in zijn leven. Hij had zijn "Anneke" heel hoog. Hij verwendde haar. Hij was een optimist pur sang. Hij was de man die op bruiloften en partijen de voordrachten verzorgde. Prachtig vond hij het als hij dan optrad als pastoor en aan de toehoorders een stichtelijk woord richtte.

Herman als pastoor

Hij leefde op als hij bij Costermans en later bij Bernard en Theo in de kassen kon bijklussen of bij Herman Floris in de Groenestraat appels ging plukken, zover zijn lichamelijke gesteldheid dat nog toeliet. Dat bijklussen was overigens niet alleen een hobby maar ook bittere noodzaak. Naast zijn Anneke had hij ook nog vijf monden te voeren. En die lustten af en toe wel wat! Vroeger stond ik er niet zo bij stil maar achteraf had ik heel veel bewondering voor hem als hij uit de nachtdienst kwam en dan eerst nog een paar uur naar Costermans of naar Bernard ging.

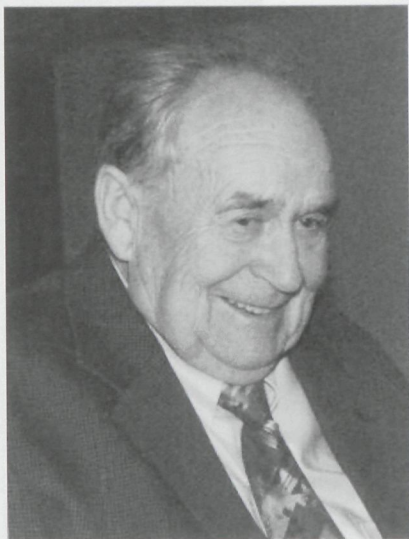
Herman heeft enkele jaren van Rijssenbeek een stuk land gehuurd en daar aardbeien gekweekt. Dat was ongeveer op de plaats waar nu de Beeringen is

De laatste jaren van zijn leven verplaatste hij zich met z'n driewielige brommer.

Nadat zijn linkerbeen was geamputeerd kon hij zich over grotere afstanden zo prima redden.

Maar hij heeft met die kar ook twee keer een ongeluk gehad en een keer zijn "goeie" been gebroken. Met onze galgenhumor hebben wij hem toen verweten dat hij niet zijn kunstbeen had gebroken. Dat was sneller weer heel geweest. Dan deed hij zeer verbolgen maar hij genoot van al die onzin! Hoe ziek hij aan het eind van zijn leven ook was, als je vroeg: "Hoe is't, pa?" dan antwoordde hij altijd: "Oh, goed!"

De meesten van de lezers zullen zich Herman het best kunnen herinneren met zijn invalidebrommer waarmee hij dus meestal veel te hard door Bemmelen en omgeving reed, vaak "achtervolgd" door Annie op haar Spartamet. Ze hebben samen heel wat kilometers langs 's-Heren dreven afgelegd. Helaas werden op het laatst zijn gehoor en gezichtsvermogen heel veel minder. Dat heeft hem veel verdriet gedaan.

Cornelia Alberta Coenen

Cornelia (Kitje) werd geboren op 2 September 1906 te Duisburg en was een nicht van de Derksens. Zij groeide als klein meisje op binnen het gezin van Bernard Derksen. Ze had op heel jonge leeftijd haar ouders verloren en in die tijd werd je gewoon bij familie ondergebracht. Kitje was de grote steun en toeverlaat voor Marietje die haar handen vol had aan het grootbrengen van haar zeven kinderen. Kitje stond altijd voor iedereen klaar en

Kit (midden) met haar twee zussen in 1931

Kit met, v.l.n.r: Marietje, Herman, Theo en Bernard

hielp zoveel ze kon binnen het gezin. Ze had als hobby haken en onkruid wieden! Ze was er ook vaak als eerste bij als het ging om feliciteren bij bruiloften en verjaardagen. Het leek alsof ze een gave had om alles te onthouden. Tante Kit was goud waard! Naast het huis stond een enorme seringenstruik. Of die formeel van Bernard was weet ik niet, maar tante Kit beheerde die struik en als je seringens wilde hebben moest je bij haar wezen. Op bejaarde leeftijd is ze vertrokken uit de Viestheuvel naar het bejaardenhuis St-Jozef in Lent om daar haar laatste jaren door te brengen. Kitje is ondanks dat ze aan zware reuma leed toch 89 jaar geworden en overleed op 17 mei 1996 in Lent.

Van deze generatie leeft nu alleen nog Fien de Kluijs, waar Theo de laatste jaren mee samenwoonde. Als laatste overleed mijn moeder, Annie Derksen-Derksen vorig jaar op haar 93ste verjaardag.

Van onze generatie zijn inmiddels ook al veel neven en nichten overleden. Aangezien mijn vader Herman de jongste was, hoop ik dat ik het nog heel lang vol mag blijven houden!

Keltische munt gevonden in Bemmelt

Paul Oostervink

Op de website van de Historische Kring Bemmelt staat bij het onderdeel 'Archeologie: vondsten in Bemmelt' te lezen: 'Keltische munt, gevonden in Bemmelt'. Dit bericht werd in 2013 geplaatst door Adri Stuart. Deze informatie was door Adri al in 2007 op de oude website geplaatst. Hij bleek de informatie over de munt te hebben overgenomen van de website van het Rijksmuseum van Oudheden (RMO) in Leiden.

Op de website van het RMO is die afbeelding inmiddels echter verdwenen. En dan rest ons natuurlijk de logische vraag hoe dat zit.

Gelukkig had Adri in 2002 die pagina gedownload, met een afbeelding van de munt.

De omschrijving
hierbij luidde:

*Gouden exemplaar
van een Keltische
munt gevonden in
Bemmelt (1ste eeuw
v. Chr.),
h. 1,7 cm. Koperen
en zilveren exempla-
ren zijn vrij algemeen.
De schotelvorm van
de munt leidde in het
verleden tot de naam
'regenboogshoteltje'
omdat men dacht dat
het aan het begin en
eind van een regen-
boog in de grond
werd gevormd.*

Een 'soortgelijke' gouden Keltische munt, aan de ene zijde glad, aan de andere zijde met een gestileerd paard. Toe te schrijven aan de muntslag van de Ambiniant.

Materiaal	: goud
Afmeting	: 17 mm
Periode	: prehistorie na 100 BC
Vindplaats	: Bladel - Noord-Brabant (03)
Vondsplaats	: Kriek Schaar, Bladel
Literatuur	: Brabants Heem 27, 1975
Bron	: Rijksmuseum van Oudheden, Leiden. Inv. nr. k 1982/2.1

Navraag bij het RMO bij monde van de heer Luc Amkreutz leerde dat indertijd bij het inbrengen van de gegevens van de vindplaats een incorrecte toewijzing is gedaan. De werkelijke vindplaats van deze unieke gouden Keltische munt is Bladel in Noord-Brabant en dus niet Bemmelen in de Betuwe.

Het RMO heeft deze Keltische munt aangekocht van Nico Roymans die deze in maart 1974 te Bladel op een akker in de zo genoemde Kriek Schaar had gevonden.

Er zijn dus helaas dus geen zeldzame Keltische munten opgegraven in Bemmelen. Dergelijke munten zijn in de rest van de Betuwe overigens ook nooit gevonden.

De titel van dit artikel had dus moeten luiden: '

Geen Keltische munt gevonden in Bemmelen'.

Rare vogels: Jan de Klompenmaker

Eef Damen

In vrijwel elke buurt in Bemmelen woonde vroeger een klompenmaker, en in De Pas was dat lange tijd Jan Buijs. Jan was niet echt een goede klompenmaker, maar hij was niet dom: in zijn vrije tijd zat hij bijvoorbeeld altijd in boeken te snuffelen.

Klompen passen

Jan kloofde zelf de blokken hout om er klompen van te maken. Het blok zette hij daartoe vast in een grote bankschroef. Met een enorm mes dat aan de ene kant met een ring aan de muur was bevestigd en aan de andere kant was voorzien een handvat, begon hij het model van een klomp te snijden. Dat lukte meestal nog wel, maar het passend maken van de klomp zodat je voet erin kon, was een heel andere zaak.

Ik kan erover meepraten want als mijn klompen versleten waren, stuurde mijn vader me altijd naar Jan. Hij stond dan een minuut of vijf naar mijn voeten te kijken, en na veel gezucht zei hij: 'Ja, ja, ik zal eens kijken wat ik heb liggen.' Hij zocht dan uit z'n voorraad voorbereide blokken een exemplaar dat ongeveer mijn maat was en zei: 'Kom over twee dagen maar eens terug om te passen.'

Na twee dagen stond Jan al buiten te wachten met een klomp. Ik moest dan proberen mijn voet erin te schuiven. Iets wat de eerste keer nooit lukte, maar hij wist dan wel waar nog wat weggesneden moest worden.

De volgende dag stond hij al weer te wachten en dan ging het passen al wat beter. 'Zie zo, kereltje. Dat is één, morgen de andere!' Met de tweede klomp werd daarna dezelfde procedure gevolgd.

Vervolgens werd de buitenkant een beetje bijgewerkt en moest ik de volgende dag mijn oude klompen uit doen, en de nieuwe aan. 's Avonds waren mijn voeten helemaal kapot, waarna Jan ze eens bekeek en zei: 'Zo, nu weet ik waar er nog wat vanaf moet.' Dat gebeurde de volgende dag, waarna Jan bemoedigend opmerkte: 'Zo, nu nog een paar dagen lopen en dan zal ik je voeten nog eens bekijken.' Aldus geschiedde en na nog een paar dagen aanpassingen, pasten de klompen zo ongeveer. Hierna sloeg mijn vader er nog een paar stukken autoband onder en kon ik weer een jaar vooruit. Mijn voeten hebben dat alles goed doorstaan, want dit jaar heb ik voor de 18e keer de Vierdaagse met goed gevolg uitgelopen.

Een verdwenen vergunning

Tijdens de oorlog was het huis van Jan, net als de meeste andere huizen in De Pas, geheel verwoest. Na de bevrijding werden ze via de gemeente herbouwd door het Ministerie van Opbouw. Iedereen in De Pas woonde op zeker moment al in een nieuw huis, maar Jan nog steeds niet. Telkens als hij naar het gemeentehuis ging om te vragen waar zijn vergunning bleef, was het vaste antwoord van de ambtenaar dat hij geduld moest hebben. Tot Jan op zekere morgen zijn zondagse pak aantrok en met de bus naar Arnhem reed, en vandaar met de trein naar Den Haag. Vanaf het station liet hij zich met een taxi naar het Ministerie van Opbouw brengen. Waarschijnlijk heeft de ministeriële ambtenaar gezien dat er iets niet klopte, want hij vertelde Jan dat zijn vergunning al meer dan een half jaar geleden verstuurd was en dat hij wel contact zou opnemen met de betreffende ambtenaar in Bemmelen. De volgende morgen stond Jan om negen uur op het gemeentehuis voor het loket van de ambtenaar. Die wist wel hoe de vork in de steel zat, maar durfde dat niet te vertellen en schoof dus het luikje van het loket naar beneden. Jan trok daarop een van zijn klompen uit en sloeg het luik in stukken. Veldwachter Koenders moest er uiteindelijk aan te pas komen om Jan te kalmeren.

Achteraf bleek dat de vergunning van Jan aan iemand anders was gegeven. Toen Jan daarop ging dreigen dat hij zijn 'vriend' in Den Haag erbij zou halen, mocht hij uiteindelijk het huis toch bouwen.

Te kleine beerput

De bouw werd uitgevoerd door Stoffels, en directeur Wim heeft er waarschijnlijk zijn befaamde grijze haren van gekregen. Jan liep de hele dag met het bestek rond om de werkzaamheden te controleren.

Zo moest er ook een beerput komen van 1500 liter. Maar Jan vertrouwde het niet en vroeg toen de put klaar was aan mij om de inhoud van de put te berekenen. Ik zat destijds op de ambachtsschool in Nijmegen en had dit soort dingen geleerd. Ik kwam uit op 1200 liter. Het gevolg was dat er een nieuwe put moest komen.

Van Huus Uut (9)

Adri Stuart

Van Huus Uut is het maandblad van het katholiek thuisfront waarmee de jongens uit Bemmelen en Haalderen, die naar Indië uitgezonden waren voor de politionele acties, op de hoogte gehouden werden. "Van Huus Uut" is uitgegeven vanaf 1947 tot en met mei 1950.

Deze aflevering bevat enkele artikelen uit het maartnummer van 1949.

Thuisfrontnieuws.

Het nieuwe Comité is al bij elkaar geweest en heeft jullie belangen aan een flink onderzoek onderworpen. Het eerst kwam aan bod een actie tot versteviging van de kas om zodoende zo gauw mogelijk in staat te worden gesteld een pakje, naar jullie te zenden.

Inmiddels is een bijeenkomst gehouden, waarop een flink aantal mensen aanwezig waren om onze actie tot een goed einde te helpen brengen. Ook hebben wij nogmaals een beroep gedaan op rokend Bemmelen om toch vooral in de Vastentijd een offertje te brengen en een rantsoentje minder te roken en dit beschikbaar te stellen voor jullie. Bij informatie bleek, dat deze actie niet tegen zal vallen. Hopelijk kunnen we in het pakket flink wat sigaretten doen.

Bij de collecte die we huis aan huis hebben gehouden, hebben alle parochianen een exemplaar van "Van Huus Uut" ter kennisname ontvangen. Zoals je weet, hebben jullie ouders wel geregeld het krantje ontvangen; nu weet de gehele parochie, wat wij zoal voor jullie doen.

Redactienieuws.

In ons volgend nummer zullen we de adreslijst opnemen van alle jongens. Verschillende adressen zijn gewijzigd. Nu kunnen jullie ook met elkander in Indonesië corresponderen en weet je meteen, wie er van de parochie Bemmelt in de Oost is.

Ons R.K. E.H.B.O.-werk.

In ons vorig nummer stipten wij zo terloops aan, dat onze E.H.B.O. bloeit. We willen hier nu verder op ingaan. In Nov. '47 werd met de eerste les begonnen onder leiding van Dr. Westerman. Helaas kon hij de cursus niet blijven leiden, wegens oproeping Militaire Dienst. Dr. Noordzij heeft toen het werk overgenomen en tot het eind de leiding gehad. De verbandleer, eerst in handen van Zr. Walburga en Zr. Diepenbroek, moest deze laatste ook verstek laten gaan, wegens haar benoeming in Zwolle. Zr. Kerkhofs, onze dorpsge-note heeft toen voor haar het werk verder voortgezet. We begonnen met 35 cursisten maar omdat we in April '48 de cursus moesten afbreken wegens het zomerseizoen, bleven er bij de aanvang in Oct. d.a.v. ongeveer 20 terug. De cursus werd gegeven in de R.K.ULO-school, voormalige woning van Notaris van Bunge.

Brugdijk, toen het nog bewoond werd door het gezin van notaris Van Bunge.

Naar mate het tijdstip van examen doen naderde, werd de activiteit der cursisten groter en zo gingen we op 18 Febr. allen op het matje. Dr. Bekkers heeft allen behoorlijk aan de tand gevoeld, maar dit mocht hem niet hinderen en van de 16 die opgingen slaagden er 14. Bij de boven reeds genoemde 11 die overbleven, voegden zich naderhand nog enkele oud-cursisten.

Een mooi resultaat voor deze jonge vereniging. Nu is de basis gelegd voor een gezonde vereniging. Op 1 April a.s. wordt er een propaganda-avond gehouden waar een bestuurder van de Bond komt spreken en waar de Burgemeester de diploma's zal uitreiken. Tevens zullen de cursisten op dien avond demonstreren. Het belooft een mooie avond te worden. Hierop komen we in ons volgend nummer nader op terug.

ONZE NIEUWSRUBRIEK: "WIST JE AL?"

Dr. J. M. v. d. Born.

Dr. v.d. Born gaat Bemmelen verlaten. Hij is benoemd tot Inspecteur van de Veeartsenijkundige Dienst en tot Inspecteur van de Volksgezondheid in Algemene Dienst inzake de T.B.C.-bestrijding. Voorwaar een pracht promotie, waarmee wij hem van harte feliciteren.

Gebouw Chr. Belangen.

In de voormalige school aangebouwd aan het huis van de Heer Rietveld was het dezer dagen feest. Het gebouw wordt weer opnieuw heropend en is geheel gerestaureerd. Voorlopig blijft de school er in gevestigd, terwijl het gebouw tevens dienst doet als verenigingsgebouw.

Dit zijn de klassen aan het eind van de jaren '40.

R.K. ULO-school.

Deze nieuwe school zal tegen Pasen officieel ingezegend en in gebruik worden genomen. Dezer dagen werd de school reeds in gebruik genomen.

Aanbestedingen.

In ons dorp gaat men rustig verder met de opbouw. Onlangs heeft de aanbesteding plaats gehad van het bouwen van een woonhuis met fruitschuur van Hent Houterman en van de boerderij van H. Lensen van de Houtakker. Jan Peters zal deze boerderij bouwen.

Heropend.

Voor enkele weken is het nieuwe café van Frans Derksen aan de Dorpsstraat weer geopend. Het moet er prachtig uitzien.

*Het café "t Centrum" van
Frans en Lena Derksen,
zoals het na de oorlog werd
herbouwd.*

Tuinbouw cursus.

De eerste Tuinbouw cursus gehouden op initiatief der E.K.V. is een buitengewoon succes geworden. 72 Cursisten mochten een mooi uitgevoerd getuigschrift ontvangen. De cursus wordt door het Comitélid Van Soest, die dus een mooi succes heeft bereikt, gegeven. Uit Bemmell ontvangen een getuigschrift: W. Reijnen, D.S. Van Eck (Buitenzorg), H. Houterman (Groenestraat), A.R. en W.J. Jansen (Vossenhof) en Th. Wouters.

Ontwikkelingsavond.

Onlangs organiseerde de J.B.T.B. een ontwikkelingsavond voor de leden en de meisjes van de Jongerengemeenschap. Als spreker trad op Pater Egisius Brennickmeijer, een bekend spreker, voor ons geen vreemde. Hij behandelde in hoofdzaak: De drang naar het geluk.

Stille Omgang.

Ook dit jaar zullen verschillende mannen en jongemannen de bedevaart naar Amsterdam houden om zodoende eerherstel te brengen voor het onrecht God aangedaan.

Storm over ons dorp.

Flink hebben we ervanlangs gehad onlangs bij dit natuurelement. Verschillende bomen werden ontworteld en hopen pannen vlogen van de daken. De mensen die op de weg moesten zijn, als bakkers en kruideniers b.v. konden er niet tegenin komen.

Stormschade bij café Visser aan de Karstraat. In het rechter gedeelte was de radiodistributie voor Bemmeler gehuisvest.

Lezing.

Dezer dagen hield de Heer Van Briene Hoofdassistent bij de R.V.L. een lezing over groen-voerwinning en groenbemesting. Hij had een aandachtig gehoor. Jammer dat het zo klein was. Slechts 16 aanwezigen. De rest weet het natuurlijk wel.

Sportclub Bemmeler.

De training van de voetbalclub wordt niet meer in zaal Gademan gehouden. Men trekt nu het veld op. Zaterdagmiddag wordt er nu veldtraining gehouden.

ONTSPANNING

SPANNING

HOOGSPANNING

Dinsdagavond. Genietend van de heerlijke natuur loop ik zo m'n eentje langs 's-heren wegen. Het was mij opgevallen, dat verschillende S.C.B.'ers dezelfde weg gingen en opeens realiseerde ik mij, dat is waar ook, zij gaan naar de contactavond van de sportvereniging.

Tot op heden was ik er nog niet geweest en draaide mij nu resoluut om en ging het kerkstraatje in. Plotseling drong een knap geluid tot mij door. Dat kwam uit het St. Vincentius gebouw. Ze waren dus al bezig. Na de stoep opgeklauterd te zijn ging ik naar binnen, of liever gezegd, ik probeerde het. Door flink te duwen ging de deur tot op een kiertje open, ik stak m'n hoofd door de deur en wat toen te zien was tart elke beschrijving. Stoelen en tafels opzij geschoven en op de vloer 4 flinke robuuste sportlui die kropen alsof ze de kinderschoenen weer hadden aantrokken. Doordat een van die gasten

zijn been wat introk, ging de deur verder open en gelukte het mij binnen te komen. Ogenblikkelijk trachtte ik mij op de hoogte te stellen wat er aan de hand was en spoedig was het geval duidelijk.

Er werd pingpong gespeeld en nu bleek door een flinke rechtse maai van Toon, die met een lok voor zijn hoofd à la Abe Lenstra ook van de partij was, de bal te zijn verdwenen. Gelukkig kwam het ding voor de dag en het bleek dat 't er wonderwel goed was afgekomen. De vier "viervoeters" kropen over-eind en nu weer aan de slag.

*Het St.
Vincentiusgebouw
dat stond aan het
eind van het
"Zusterstraatje", dat
liep van de
Dorpsstraat, langs
de meisjesschool, de
latere Mariaschool
naar de
Flierenhofstraat.
Links ziet u nog een
stukje van het
klooster.*

Dikkie speelde, tegen Toon. Daar ging ie weer, klak, klak, klak, maar deze regelmaat wordt verstoord toen Dikkie de bal op zijn slof nam (ik bedoel met zijn racket het kleinnood een mep gaf) dat het bijna de bril van Kapelaan Van Hoesel kostte die rustig tegen Arie zat te schaken. De bal kwam midden in het schaakspel terecht en richtte een ware verwoesting aan. De partij van Arie had toch al veel geleden door het agressief optreden van de Kapelaan maar nu leek het helemaal nergens meer op. Met vereende krachten wordt het kasteel overeind getrokken, het paard werd een gebit aangedaan, de looper mocht blijven stilstaan en de dame wordt weer heel zachtjes op haar plaats gezet vanwege haar voorname functie, terwijl de pionnen er nog het beste afkwamen. Wat keek die Kapelaan glunderend! Het bleek dat zijn partij door deze manoeuvre er niet op achteruit was gegaan.

Op de verhoging was men aan het sjoelen en hier was Teetje bezig tegen Teuntje. Het ging er zo heet naar toe dat ik een ogenblik aarzelde eens te gaan kijken. Teetje had zojuist 81 geschoven en nu was het de beurt aan Teuntje. Met een kop als een kalkoen deed hij alles om meer te gooien als zijn tegenstander maar hoe meer hij zich opwond hoe groter werd het aantal

schijven wat voor de openingen bleef steken en ziet, met de nederlaag voor ogen wierp hij de laatste schijf met zo'n vaart over het gladde vlak dat hij via de koperen vier tegen het schot vloog, er doorheen ging en bij de Zusters in de hof terecht kwam. Ik heb maar niet geïnformeerd hoeveel punten dit opleverde.

In het hoekje zaten de kaarters, Jo, Piet, Ben, Nol, Jan en Bas. Een uitgelezen stel. Heugjassen! Honderd, honderdvijftig, honderdnegentig, pas-drie-kaart met stuk, hoorde ik zeggen. Bas moest spelen. Zijn sigarettenpeukje hing slordig tussen zijn lippen. Maar dat mocht niet hinderen, het ging om het spel. Wel merkte ik later op dat het nog in dezelfde stand was. En dan die dammers. Ik zag een spoorpet aan de muur hangen en nu bleek dat het iemand uit Ressen was die een partijtje speelde tegen de spil van het Bemmelse elftal. Het bleek al gauw dat ie roemloos ten onder moest gaan. Het was kwaad werken tegen het S.S.-systeem van Terlouw. Ook op de andere borden werd veel strijd geleverd en zag men ook hier zo langzamerhand de schijven van het bord verdwijnen. Er werd intens gespeeld en, dacht ik, blijven tot het einde. Spanning was er, en gezelligheid met echte strijdlust bracht hoogspanning. Onwillekeurig raakte je zelf in de strijdsfeer, die, zo merkte een der contactbezoekers juist op, op het speelveld zo vaak ontbrak. Maar zo concludeerde ik, misschien zal er via deze contactavonden een betere toekomst voor de Sportclub in het verschiet liggen. Het was tien uur en ik ging naar huis. Volgende keer ga ik weer.

Een S.C.B.-er.

Hersengymnastiek.

Ah jongens, hoe is het met de vorige opgaven gegaan? Maar ja, dit is natuurlijk een volkomen overbodige vraag. Opgelost zijn ze en door allemaal, Binnen enkele weken krijgt de redactie van alle jongens de oplossing overgestuurd en natuurlijk ook van de onderstaande.

Het Comité overweegt om prijzen beschikbaar te stellen. Een stimulans temeer om eens flink je best te doen.

Opgaaf.

In de gang van de R.K. Jongensschool te Bemmelen hangen 5 mutsen, te weten 2 witte én 3 zwarte.

In het leslokaal zitten drie jongens straf-

In 1949 was dit de gang van de jongensschool aan het Meesterplein.

werk te maken. Opeens gaat het licht uit. De jongens zien nu de kans schoon en nemen de benen, grijpen elk een muts en naar buiten. Doch hier ontmoeten ze plotseling de hoofdonderwijzer. Hij roept halt en de jongens staan netjes, als verstaend achter elkaar, precies zoals ze de school uit waren gekomen.

Zoals de jongens nu staan, ziet de laatste de twee eersten en de tweede alleen de eerste. De eerste ziet geen van de anderen. Dan vraagt de onderwijzer aan de laatste: "Wat voor een muts heb je op? De jongen antwoordt: "ik weet het niet". Hij vraagt het aan de tweede, die ook de vraag van de onderwijzer niet kan beantwoorden. Maar toen de vraag aan de eerste jongen werd gesteld, antwoordde die onmiddellijk.

VRAAG: Hoe kan deze jongen nu weten welke kleur muts hij op had???

EXTRA BERICHT: Bij het klaarmaken van de krant bereikte ons het bericht, dat het 7-jarig zoontje Theo van de fam. Maat aan de dijk door een bus van de G.T.M. is overreden en op slag werd gedood. Het gebeurde in de Dorpsstraat tegenover de Dominee. Theo stak plotseling zonder uit te kijken de weg over. De verslagenheid in ons dorp is groot.

Het huisje aan de dijk waar toen de fam. Maat woonde. Vóór de oorlog woonde daar "Hent de zoalemaker"

PAASBOODSCHAP VAN ONZE PASTOOR,

Beste Jongens,

In het laatste nummer van "Van Huus Uut" is U reeds meegedeeld, dat er een z.g. "Parochieweek" zou worden gegeven door twee Paters Franciscanen uit het klooster te Vorden. Deze bijzondere oefening heeft ondertussen plaats gehad van Woensdag 23 Februari tot Dinsdag 1 Maart (Vastenavond) en, zoals vanouds, is de laatste dagen van deze oefening ook het veertiguren gebed gehouden. Met grote voldoening zie ik terug op deze week. De parochianen zijn zeer goed opgekomen, zowel 's morgens bij de H. Missen, waaronder een korte conferentie werd gegeven, als bij de dubbele

avondoefening met preek. Zelfs op de laatste dag, toen een geweldige storm met slagregen over het land beukte, was de kerk geheel bezet. De paters hebben ons in die dagen op boeiende wijze de betekenis van de Parochie en van de Parochiekerk uiteengezet en krachtig aangespoord tot eerlijke en daadwerkelijke samenwerking tussen de parochianen onderling en van de parochianen met hun geestelijkheid. Ook hebben zij opgewekt tot belangstelling en meeleven met de afwezige parochianen, vooral met onze jongens in Oost en West. 's Maandags in die week is daarom dan ook een H. Mis voor jullie opgedragen en de parochianen zijn die dag in groten getale voor jullie te Communie gegaan.

Ondertussen is de vastentijd, waarin we ons voorbereiden op het Paasfeest, al weer half voorbij. De meesten van jullie zullen wel heel weinig merken van de vastentijd en b.v. ook niet in de gelegenheid zijn om lijdensmeditaties te volgen. Zoals ik thuis bij sommigen van jullie, die ver weg in de rimboe zitten, hoor, duurt het soms maanden voordat er weer een aalmoezenier op bezoek komt. Ik vertrouw, dat je ook in die omstandigheden je als goede katholieke kameraden dagelijks het rozenhoedje bidt. Daarin zul je in die moeilijke omstandigheden steun en kracht vinden.

Ik veronderstel, dat je ten minste in de Paastijd allen in de gelegenheid wordt gesteld, om je Paasplichten te vervullen en ik behoef je toch zeker wel niet aan te sporen om van die gelegenheid een dankbaar gebruik te maken.

De huismoeders zijn in deze tijd druk bezig met de grote schoonmaak. Door een goede Paasbiecht moet je ook een grote schoonmaak houden in je ziel en alle vuil en stof opruimen en door de Paascommunie weer nieuwe kracht en genade opdoen om geestelijk paraat te blijven.

In die geest, beste Jongens, wens ik jullie van harte een zalig Paasfeest.

Uw Pastoor.

De pastoor in die tijd was de overbekende deken Dr. Mulder.

Hij heeft m.n. in en na de oorlog veel voor Bemmel betekend.

HET BRIEVENHOEKJE !!!!

Beste Jongens van Bemmél !

Op de vergadering van R.K. Thuisfront is besloten trouw iedere maand het krantje "Van Huus Uut" naar Indonesië te zenden. Met plezier zal ik dan ook iedere keer het brievenhoekje verzorgen, maar deze maand zijn er heel geen brieven binnen gekomen. Van beantwoorden is dus geen sprake. De liefde is vindingrijk; ook de liefde voor onze jongens in de tropen en zo heb ik toch iets gevonden voor het brievenhoekje. Ik wil nl. de jongens, waarvan Thuisfront in heel lange tijd niets hoorde, enkele woordjes schrijven. De eerste van die lange lijst is:

Thée Derks uit de Karstraat A.434. Zo en hoe gaat het jou in het verre land overzee? Vandaag was Lies op "Wilberma", die met M. Ebben de route had van de Dorpsstraat om te collecteren voor jullie. Ja voor alles wat Thuisfront doet zijn dubbeltjes nodig. Men zegt weleens: Geld is drek! Maar... als je het niet hebt, sta je te kijken als een gek! Op deze collecte kom ik dadelijk nog wel even terug.

Herman Peters: uit de Groenestraat. Zeg Herman, toen je pas in Indië waart, heb ik je eens een lange brief geschreven, waarop ik taal noch teken heb ontvangen. Was het schrijven van een die witte haren heeft je niet welkom? In de Groene straat is alles nog oké!. Gisteren bezocht ik nog even mijn petekind, Annie van Bremen, die twee jaar werd en tevens ging ik de fam. Verplak-Peters feliciteren, die verblijd is met de geboorte van een flinke zoon.

Harrie Hartjes: In het brievenhoekje van Maart heb ik Leo een pluimpje gegeven, dat hij zo trouw schreef. 't Behoeven heus geen lange epistels te zijn; 't Thuisfront is al blij met een kort en krachtig briefje. Bij jullie in de buurt is bij de fam. Huibers het eerste kindje gearriveerd. Wat waren die ouders gelukkig!

P. Natrop. Van vader en moeder hoorde ik, dat je het nog best maakt. Aan Grootvader en Grootmoeder zul je, dunkt me, wel twee grote voorsprekers in de hemel hebben. Zij zullen wel zorgen, dat hun kleinzoon Piet behouden in het lieve vaderland zal terugkeren.

Antoon Rutgers. De meisjes, die vanmiddag bij ons waren vanwege de collecte voor Thuisfront, waren erg tevreden. De mensen schijnen voor dit mooie doel veel over te hebben, al begint het geld momenteel schaarser te worden. Dat moet een soldatenhart wel goed doen, dunkt me, te horen, dat iedereen uit de parochie zo echt met jullie meeleeft.

Théé Leenders. Vóór de Parochieweek was ik nog even bij je ouders (het laatste gedeelte van de Plak is nl. mijn wijk van de Kath. Actie) Je hoeft geen zorg meer te hebben voor je moeder. Ze maakt het op het ogenblik best en schikt zich bijzonder in jouw afwezigheid. Ik heb het verbouwde huis moeten bewonderen en met een blij "Houd de moed er maar in" ben ik weer vertrokken.

Wim Spanbroek. Op het Hoog blijft alles zo bij hetzelfde. Dat de fam. Kuster naar de Boswei is verhuisd weet je wellicht al. Over de Boswei zal ik maar niet verder uitweiden, dat zal Grad-Ome wel doen, tenminste, wanneer hij er tijd voor heeft, want de drukke voorjaarswerkzaamheden op het land zijn reeds begonnen. De fam. Huting in de kippenshuur van mijnheer Rijssenbeek heb ik ook bezocht. 't Is daar wel een vrije heerlijkheid, maar 't is een hele toer om er te komen met al die hekken.

Jan Wilting. En hoe maak jij het? Van je moeder hoorde ik, dat je het ontzettend druk met schrijven hebt en daarom mijn brief niet beantwoordde. Ik neem je dit heus niet kwalijk. Voor het krantje van Mei zal ik je zusje Ria, die bij mij in de klas zit, eens een briefje laten schrijven. Dat zullen zij en jij beiden wel leuk vinden.!

Jan Basten. Hoe bevalt het jou in Indonesië? Veel werk aan de winkel? Of kun je het wel af? Van thuis zul je wel gehoord hebben, dat de Parochieweek uitstekend is geslaagd. De jongens in Indië zijn natuurlijk ook niet vergeten. Bijna in iedere preek werden jullie ingeschakeld. Het kan niet anders of O.L.H. zal ons gemeenschappelijk gebed verhoren.

Antoon van Brakel. Heb je de voetbalwedstrijd Nederland-België in het stadion van Amsterdam ook kunnen beluisteren? Ik heb heel weinig verstand van voetballen en toch heb ik met spanning de wedstrijd gevolgd. Zelfs op school vertellen mij de kinderen gisteren, Maandag 14 Maart, dat het gelijkspel was geworden 3-3. Doen jullie daar ook nog aan die sport? Dan zul je toch wel water en bloed moeten zweten.

Wim Roelofs. Dat de nieuwe ULO in gebruik is genomen hebben ze van thuis al wel beschreven. We kunnen op het ogenblik echt zien, dat Bemmel zal herrijzen. Bij broer Henri schiet het ook goed op. De bakkerij, die apart staat, is bijna klaar. Vorige week zijn de ovenbouwers gereedgekomen. Als ze de elektrische aansluiting voor de machines krijgen, kunnen ze er al gauw bakken.

Theo van Duren. En bevalt het baantje van ziekenverpleger je nogal? Ik zou er geen goede voor zijn, hoor! Wel kan ik de zieken troosten en opbeuren,

maar verplegen, dat gaat mij absoluut niet af. Dat de fam. Slee-van Swelm in het huis van v. Loon woont, weet je wellicht al. Van Loon is nu verhuisd naar de Kuiperswei.

Leo Bremer. Dat is ook toevallig, dat twee buurjongens op de lijst op elkaar volgen. Op het adres zie ik echter wel, dat jullie in Indië lang geen buurjongens zijn. Zie je nog weleens bekenden, Leo? Wat zul je dan blij zijn! Ik kan me dat zo levendig voorstellen uit de tijd van de evacuatie.

De marinier Leo Bremer, tweede van links.

Frans Derksen. Na je behouden terugkomst uit Indië kom je ook aan de Dorpsstraat te wonen, hé Frans. Je moeder schijnt het in de nieuwe woning best naar de zin te hebben. Ze ziet er patent uit en loopt weer als een kievit. En Mevr. Bel heeft aan je jongste zusje een goede hulp.

(NB: Hier wordt waarschijnlijk niet Frans maar Harrie Derksen bedoeld, die overigens niet naar "de Oost" werd uitgezonden maar naar "de West", i.c. Suriname. Zijn zus Liny was inderdaad de dienstbode van mevr. Bel-van Bungen. In de tijd dat Harrie in West Indië zat, verhuisde men van de Molenwei naar de Dorpsstraat. Zij woonden toen in het huis a.d. Dorpsstraat 72, waar nu Frans Polman v.d. boekhandel woont, links naast garage Schaeffer. Mevr. Bel woonde beneden en oma, Liny en Harrie op de bovenverdieping. Harrie sliep op zolder. Op de eerste etage waren ook de slaapkamers van mevr. Bel en zoon Pum. De vader van Harrie heette overigens wel Frans, bijgenaamd Frenske de Groot.)

Harrie in Suriname.

Frits Meurs. Over nieuwe huizen en definitief herstel zullen ze van thuis wel regelmatig schrijven. Maar weet je ook al, dat de boerderij van H. Lenzen in

*De overbekende "blokhut"
a.d. dokter Poellstraat.*

de Karstraat is aanbesteed? 't Werk is gegund aan de Gebrs. Peters uit Bemmél. De fa. J. Stoffels is druk bezig met de bouw van de blokhut, die komt te staan tegenover het zustersklooster op het land van mijn broer Henri Janssen.

Josef Steenhof. Heb je al eens persoonlijk contact

gehad met Ria? Met Nieuwjaar ontving ik Nieuwjaarswensen van haar. Binnenkort zal ik haar een heel lang epistel terugschrijven. De V.G.L.O. school, die in de meisjesschool was ondergebracht, wordt hoogstwaarschijnlijk deze week overgeplaatst naar de "Brugdijk". De lokalen die leeg komen, zullen worden gebruikt als naaischool en bewaarschool.

Tonny Peters. Komen pakjes en kranten van R.K. Thuisfront goed aan? Denkeliik worden binnenkort weer pakjes klaargemaakt. Jammer dat "Van Huus Uut" nog niet per luchtpost gaat. Enfin, laten we hopen, dat spoedig het postverkeer weer normaal wordt. Ik vind het niet leuk voor jullie, als het nieuws zo oudbakken is.

Gerard Peters. 't Wordt onderhand lastig voor mij om aan zoveel jongens iets te schrijven. O ja, sinds vorige week is men bezig met het verbeteren van de Karstraat. Dat zal een vooruitgang zijn, vooral voor fietsers. Als men nu met de bus naar Arnhem gaat; moet men lopen van Roelofs de melkboer tot Lenzen aan de Angerensestraat. Daar is iedereen natuurlijk niet op gesteld en velen gaan dan met de bus tot het Witte Huis in Lent en vandaar met een andere bus naar Arnhem.

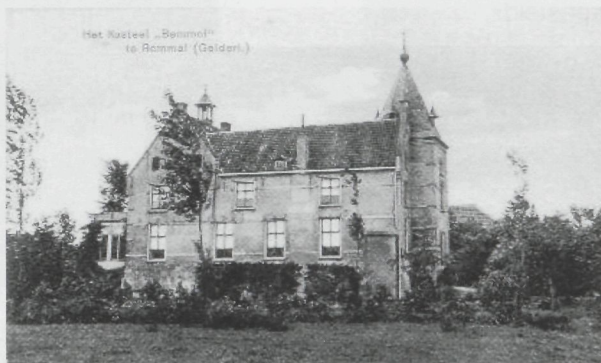
J. Reijnen. Van de fam.van Oppenraaij hoorde ik, dat je na een goede reis behouden in de West bent aangekomen. Bevalt het je nogal? En heb je al kennissen ontmoet? Op het moment (16 Maart) hebben we hier niet zo'n mooi weer als deze winter. Nu komen de Maartse buien af, en April doet ook wat hij wil. We zijn dus niet veel bijzonders te wachten. Alle 38 jongens van Bemmél. Thuisfront wenst jullie het allerbeste en ontvangt van alle comitéleden, medewerkers(sters) heel veel hartelijk groeten en een stevige handdruk van de bewoonster van

"Wilberma"

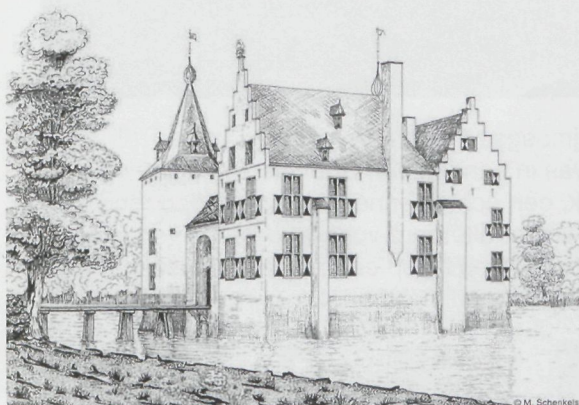
Streekmuseum Lingewaard wil adellijke huizen in beeld brengen

Maria Loonen

Lingewaard kent en kende veel adellijke huizen. Streekmuseum Lingewaard wil over de geschiedenis van ieder adellijk huis een publicatie uitbrengen, te beginnen met HUIS TE BEMMEL. Het boek verschijnt begin 2017.

Streekmuseum Lingewaard bracht eerder al verschillende boeken uit waaronder het Monumentenboek Bemmelt, de Canon van Lingewaard en Saluut aan de 'duizendjarige' eik bij de Doornenburg. Wilt u meer weten over Streekmuseum Lingewaard en de verdere publicaties, kijk dan op www.streekmuseumlingewaard.nl

Excursie op de Waal

René Haegens

Op zaterdag 21 mei organiseerde de HKB een 'Excursie op de Waal'. Daar hadden kennelijk veel leden op gewacht, want binnen de kortste keren was het maximum aantal deelnemers (145) bereikt en moest helaas een aantal worden teleurgesteld.

De vaartocht vertrok vanaf de Nijmeegse Waalkade met de Pannenkoekenboot. De leiding was in handen van Rob Jaspers, journalist van de Gelderlander en, zo bleek, een echte kenner van het gebied rond Nijmegen. De meeste aandacht was er uiteraard voor de onlangs voltooide afsnijding van de Waalbocht. Daarbij wees hij op een aantal interessante bijzonderheden die juist vanaf het water goed zichtbaar zijn.

Zo bleek onder meer dat de Waal in de Romeinse tijd ongeveer op de plaats van de huidige nevengeul stroomde. Volgens Jaspers geven we nu dus 490 miljoen euro uit voor iets dat 2000 jaar geleden al bestond.

Het eerste deel van de tocht ging in oostelijke richting, tot aan de nieuwe haven in de Bemmelse Waard. Op die plek nam Gijs Bouwman even de microfoon over om het gezelschap te vertellen over de IJssellinie.

Om Nederland te beschermen tegen een aanval door de Russen, was onder meer bedacht om de Over-Betuwe deels onder water te zetten. Daartoe moest in de Waal bij Bommel een verplaatsbare stuw komen, bestaande uit twee caissons die in geval van nood konden worden afgezonken. In het gebied zijn nog enkele overblijfselen zichtbaar.

De 2 ½ uur durende excursie werd afgesloten met een ruime lus in westelijke richting, tot ongeveer Beuningen. Daarbij deed de boot nog een stukje van de nevengeul aan, het Maas-Waalkanaal en de Waalhaven.

Voor degenen die dit keer niet mee konden varen: Rob Jaspers houdt regelmatig van dit soort tochten. Kijk op de website van de Pannenkoekenboot: www.pannenkoekenboot.nl.

Nieuwe boeken

René Haegens

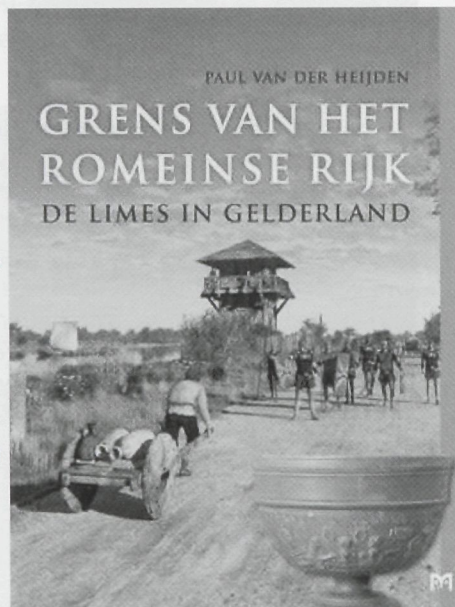
Grens van het Romeinse Rijk (De limes in Gelderland)

Paul van der Heijden

Omdat de Rijn in het westen van Nederland veel breder is, en daarom ook trager stroomt, spoelde bij overstromingen niet direct alles weg. Daarom zijn daar vrijwel alle grensforten teruggevonden: Leiden, Roomburg, Alphen aan de Rijn, Woerden, Utrecht en Vechten. Op de oude kaarten staan ook forten ingetekend in Gelderland, maar slechts één is echt teruggevonden: Meinerswijk. Van andere forten zijn enkel wat losse vondsten bekend. Anderzijds heeft Gelderland natuurlijk de stad Nijmegen, de grootste Romeinse stad in Nederland. Met in de omgeving belangrijke opgravingen in Berg en Dal en in Elst.

'De limes in Gelderland' dat tot stand kwam in samenwerking met de Provincie Gelderland, biedt een overzicht van de rijke Romeinse geschiedenis van Gelderland. Het laat zien wie hier tweeduizend jaar geleden woonden en gelegd waren, wat ze deden, dronken en aten en welke goden ze aanbaden. Plattegronden, foto's en reconstructietekeningen geven een beeld van forten, villa's, tempels, wegen, schepen, sieraden, gebruiksvoorwerpen en nog veel meer.

Uitgeverij Matrijs, prijs € 19,95.

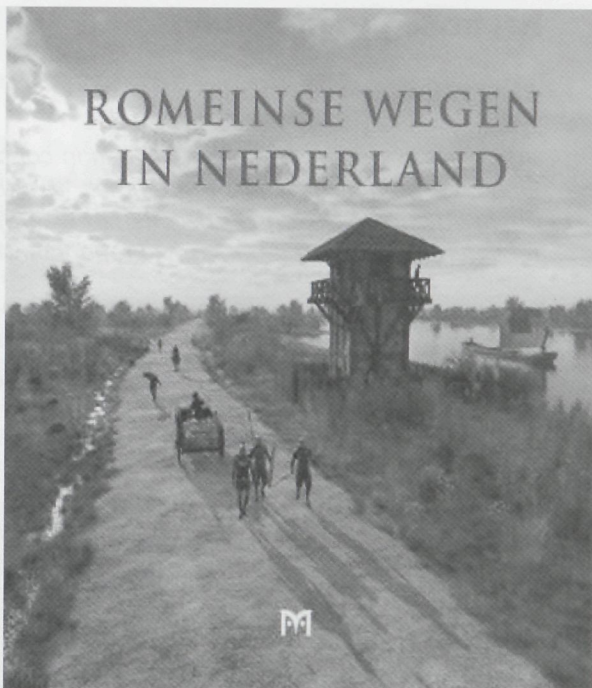

Romeinse wegen in Nederland

Paul van der Heijden

De Romeinen bouwden duizenden kilometers aan wegen naar alle hoeken van de toen bekende wereld. Ze legden wegen aan op een tot dan toe onbekende schaal. Hierdoor konden meer mensen tegelijk op pad, konden ze sneller reizen en veel langere afstanden afleggen dan ooit tevoren. Het waren de eerste snelwegen ter wereld. De legioenen konden zich gemakkelijk verplaatsten en handelaren brachten handelsgoederen uit verre en onbe-

kende streken mee.
 In dit boek worden de Romeinse wegen in Nederland beschreven die we kennen uit historische bronnen en archeologische opgravingen. Vaak zijn de wegen in de grond alleen herkenbaar als reepje grind, maar toch vormen ze onderdeel van het netwerk dat Nederland verbond met de rest van het Romeinse Rijk.
 Uitgeverij Matrijs, prijs € 19,95.

Over Het Zand

Hans Hoen en Hans Wienk

Het Zand was door de eeuwen heen een arme, grotendeels zelfvoorzienende gemeenschap met veel ruilhandel. Tabaksbouw was lange tijd de voornaamste bron van inkomsten. Eind 19e eeuw kwam echter de tuinbouw op. Het ging daardoor geleidelijk beter en in de jaren 20 kreeg het dorp zelfs een eigen school en een eigen kerk.

Hans Hoen en Hans Wienk die eerder al het boek 'Wandelen door de kom van Huissen' schreven, tekenen in hun nieuwe boek de geschiedenis van Huissen-Zand op in de vorm van foto's en verhalen. De schrijvers voerden daartoe gesprekken met 85 bewoners van Het Zand. Het resultaat is een bijna 600 pagina's tellend boekwerk.

Verkrijgbaar bij museum Mea Vota en bij Bruna in Huissen, prijs € 30.

Het horloge van Bouwman

Charles Derksen

Vorig jaar kwam ik via Wim Bouwman in contact met ene Gert Mulder. Het ging over de mobilisatietijd in Bemmelen. Ik heb hem toen de afbeelding gestuurd van de bekende ansichtkaart waarop een militair te zien is met zo te zien puttee's om z'n benen. Ik kreeg van Mulder de volgende reactie:

Beste heer Derksen, Beste Charles,

Dat is ook verrassend! Aan de houding van de militair te zien, is het heel goed mogelijk dat het mijn opa is.

De soldaat staat hier

Gouden horloge met ketting van vader (overleden 4-4-1963) gekregen van moeder op 3-6-1963 (2e Pinksterdag) later bestemd voor Gerd.
Dit gouden horloge heeft vader in de mobilisatietijd ± 1938 gekocht bij horlogerie Bouwman te Bemmelen.

Van mijn opa (Gerard, G.C. Mulder) als militair heb ik geen foto's. Bij de mobilisatie is hij opgeroepen. Hij had epilepsie (vallende ziekte). Kort voordat de oorlog uitbrak (9-4-1940) heeft hij om die reden zijn ontslag uit de dienst gekregen. Hij was toen net 54 jaar. Om te voorkomen dat de Duitsers zouden denken dat hij militair zou zijn heeft hij in mei 1940 van zijn volledige uniform een pakket gemaakt en dat, verzwaard met bak-

stenen, laten afzinken in de stadsgracht van Zwolle (bij hun in de achtertuin). Het duurde even voordat het pakket was volgelopen met water. Het bleef nog

lang drijven, wat bij mijn opa behoorlijke paniek veroorzaakte. Mogelijk heeft hij toen ook alle foto's weggegooid. Wij hebben nog wel het sabel dat hij droeg bij zijn ceremoniële uniform.

Bij de mobilisatie, eind jaren dertig, is hij ingekwartierd geweest bij de familie Bouwman in Bemmelen. Dit zijn goede vrienden geworden. Hij ging er later vaak een paar dagen langs in zijn vakantie. Maar ook zijn dochter, mijn tante Ans, deed dat. Opa heeft waarschijnlijk in 1938 in Bemmelen het gouden horloge gekocht. Het horloge is sindsdien steeds overgegaan naar de stamhouder in de familie. In 1963 naar mijn vader (Gé). Kort voor mijn trouwen, in 1979, naar mij (Gert). In 2011 is het via mijn zoon (Guus, geboren in 1982) direct naar mijn kleinzoon (Thijs, geboren 2010) gegaan.

De foto's spreken voor zich. Een foto van mijn opa ongeveer net voor de oorlog. Een foto van mijn opa en oma in hun woonkamer, dicht rond de kachel, waarop je kunt zien hoe hij het vestzakhorloge droeg. Een foto van mijn vader en mijn opa, waarbij mijn vader het horloge draagt. Een foto van mij bij mijn trouwen, waar ik het horloge droeg. Een foto waar ik als éénjarige mijn opa op schoot zit om het tikken van het horloge te horen. Een foto waar mijn kleinzoon Thijs als éénjarige bij mij op schoot zit om het tikken van het horloge te beluisteren. Mijn gehoor is inmiddels zo ver teruggelopen dat ik het tikken nog maar met moeite kan horen (confronterend). En een paar foto's van het horloge zelf. Als je de achterklep open doet zie je wapens en de naam-inscriptie. Bij het horloge zit een briefje van mijn vader over de herkomst. Ook daarvan een foto.

Het horloge wordt zo gemiddeld twee keer per jaar opgewonden en loopt nog steeds als een zonnetje. Zonder enig onderhoud.

Weet u als kleinzoon iets van de ingekwartierde militair? Wat deden ze toen in de buurt van Bemmelen? Waarom zou hij zo'n duur horloge gekocht hebben. Ze bezaten verder niet veel dingen van enige waarde.

Een mooi verhaal nietwaar.

Met vriendelijke groet,
Gert Mulder

NB: Niet alle foto's konden geplaatst worden

opa Mulder met Gert in 1957

Internet wetenswaardigheden

Adri Stuart

Huis van de Nijmeegse geschiedenis

De Mariënburghkapel is het Huis van de Nijmeegse geschiedenis en de bijbehorende website <http://www.huisvandenijmeegsegeschiedenis.nl/> het digitale startpunt. De website bevat een kennisbank (een initiatief van het Regionaal Archief Nijmegen) waarin veel informatie over de geschiedenis van Nijmegen en omgeving is verzameld en toegankelijk gemaakt. Verder is er een weblog met nieuws en achtergronden uit de praktijk en een educatieve hoek met projecten voor het onderwijs. Via de zoekknop (vergrootglas) kunt u gericht zoeken naar onderwerpen., bijvoorbeeld de term "Bemmel". Hier vindt u o.a. de geschiedenis van de gemeente Bemmel in 2 delen, nl. van 1811-1817 en van 1818-2000.

[http://www.huisvandenijmeegsegeschiedenis.nl/info/Gemeente_Bemmel_\(1811-1817\)](http://www.huisvandenijmeegsegeschiedenis.nl/info/Gemeente_Bemmel_(1811-1817))

[http://www.huisvandenijmeegsegeschiedenis.nl/info/Gemeente_Bemmel_\(1818-2000\)](http://www.huisvandenijmeegsegeschiedenis.nl/info/Gemeente_Bemmel_(1818-2000))

In de Mariënburghkapel zijn regelmatig exposities en lezingen.

Kwartier van Nijmegen

De Stichting Historisch Huis- en Veldnamenonderzoek Kwartier van Nijmegen heeft tot doel het verrichten van onderzoeken naar de lokale en regionale geschiedenis van registergoederen (onroerend goed) in het voormalig Kwartier van Nijmegen.

Het Kwartier van Nijmegen was het eerste van de vier kwartieren waarin het Hertogdom Gelre was verdeeld, naast het Graafschap Zutphen, het Overkwartier en het Kwartier van de Veluwe. Het Kwartier van Nijmegen, met als hoofdstad de voormalige rijksstad Nijmegen, omvatte het gebied tussen Maas en Rijn met uitzondering van de graafschappen Buren en Culemborg en de Kleefse enclave Huissen. Het kwartier was verdeeld in Nijmegen, het Rijk van Nijmegen, Land van Maas en Waal, de Bommelerwaard en de Betuwe.

De voornaamste steden waren toen Nijmegen, Tiel en Zaltbommel.

Het publiceren en uitgeven van kaarten behoort ook tot het doel. Voor het basisonderzoek maakt de Stichting gebruik van de kadastrale registers van het Kadaster. De Stichting Kwartier van Nijmegen werkt o.a. samen met het Regionale Archief Nijmegen. Een van de projecten van de stichting met het Regionaal Archief Nijmegen is de Historische Atlas Nijmegen. Een voor Nederland unieke digitale historische informatiebron over onder meer de percelingsgeschiedenis van de Nijmeegse binnenstad van 1655 tot 1832.

Zie <http://kwartiervannijmegen.nl/>

in wordt

n van de

an de toe-

Vroeger en nu.

Charles Derksen

De Teselaar, eertijds ook Teseling geheten, liep vroeger rechtdoor naar de dijk en nam onder aan de dijk een scherpe bocht naar links, waar de weg vervolgens Dorpsstraat heette. Schuin naar links, waar nu de weg loopt, lag de tramrails, waarlangs het Imkerpad lag. Dat deel, vanaf de bibliotheek, heet nu ook Dorpsstraat.

Secretariaat: Ben van Orsouw Postbus 219, 6680 AE Bommel
 secretaris@historischekringbommel.nl
 Bankrekening: Rabobank Bommel NL39RABO 010 57 26 443
 Internetadres: <http://www.historischekringbommel.nl>
 Kringlocatie: De Kinkel - 1e verdieping, Van Ambestraat 1 Bommel
 Openingstijden: Dinsdag van 10.00 - 12.00 uur.

Bestuur:

Voorzitter: Gijs Bouwman Klappenburgstraat 1 N, 6681 XN Bommel
 0481-462709 voorzitter@historischekringbommel.nl

Secretaris: Ben van Orsouw Meander 119, 6681 TC Bommel
 0481-462705 secretaris@historischekringbommel.nl

Penn.meester: Wim Bouwman Brouwerslaan 23, 6681 EB Bommel
 0481-463994 penningmeester@historischekringbommel.nl

Bestuurslid: Theo Peren Gildemeestersplein 86, 6826 LN Arnhem
 026-3612990

Bestuurslid: Charles Derksen Meander 113, 6681 TC Bommel
 0481-463852 c.derksen37@chello.nl

Bestuurslid: Maria Loonen Flierenhofstraat 26 6681 BZ Bommel
 0481-462745 maria.loonen@planet.nl

Bestuurslid: Herman Teunissen Woerdsestraat 9, 6684 DL Ressen
 0481-462336 htteunissen@hetnet.nl

Redactie:

De redactie wordt gevormd door:
 René Haegens, Maria Loonen, Charles Derksen, Herman Teunissen en
 Frank Bekker.

Kopij en andere berichten kunnen worden ingeleverd bij hen via:
redactie@historischekringbommel.nl

Lidmaatschap Historische Kring Bommel.

Deze uitgave wordt gratis verspreid onder de leden van de kring.
 Aanmelding voor een lidmaatschap kan geschieden bij het secretariaat.
 De contributie bedraagt € 17,50. per jaar;
 tweede en volgende gezinsleden betalen € 5,=.per jaar.
 Cadeaubonnen waarmee u familie, vrienden of bekenden een lidmaatschap
 van een jaar kunt schenken, zijn verkrijgbaar bij de secretaris.

THE
LIBRARY
OF THE
UNITED STATES
DEPARTMENT OF
THE INTERIOR
BUREAU OF LAND
MANAGEMENT
WASHINGTON, D. C.
20500

UNITED STATES DEPARTMENT OF THE INTERIOR
BUREAU OF LAND MANAGEMENT
WASHINGTON, D. C. 20500

